

Iesvēta atjaunoto altārgleznu

Valtaiķu baznīcā
laideniekiem un viesiem
muzicēja pianiste Agnese
Egliņa un operdziedātāja
Sonora Vaice.

Svētdiena
Laidu pagasta
Valtaiķos bija
īpaša, jo luterāņu
baznīcā iesvētīta
restaurētā
altārglezna un
jaunie svečturi, –
šis notikums
pulcēja ļaudis
no tuvienes un
tāienes.

Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas (LELB) draudzē dievkalpojumi Valtaiķos parasti notiek mēneša pirmajā svētdienā, bet šis bija ārkārtas pasākums, lai varētu piedalīties arī Grobiņas iecirkņa prāvests, Liepājas bīskapa vietnieks Ainārs Jaunskalze, mācītāji Erlands Lazdāns un Romans Kurpnieks-Logins. Sprediķi A. Jaunskalze uzsvēra, ka piektajai svētdienai pēc Lieldienām nosaukums latīniski ir *Rogate – lūdziet*. Tēvs zina, kas katram ir vajadzīgs, un Viņš arī dod, ja vien to lūdz. „Dievu var lūgt jebkurā vietā un laikā. Var lūgt vienatnē, bet vēl labāk to darīt namā, kas celts šim mērķim,” teica prāvests.

Brīnišķīgu muzikālu dāvanu sagādāja operdziedātāja, starptautisku konkursu laureāte Sonora Vaice un pianiste Agnese Egliņa. S. Vaice atzina, ka ar lielu prieku braukusi šurp, jo viņas dzimta saistīta ar Valtaiķiem. Māksliniecei saglabājušās jaukas atmiņas no bērnības, kas pavadītas laukos pie vectēva, kurš bijis zemkopis, bet arī piedalījies pašdarbībā un apmeklējies baznīcā. Arī izcilā pianiste A. Egliņa Valtaiķos ir bieža viesniece, jo viņas mamma, Aizputes mūzikas skolotāja Dzintra Salmiņa ir draudzes muzikālās daļas vadītāja.

Altārgleznu *Golgāta* 1833. gadā gleznojis Johans Lēberehts Eginks, tagad

to restaurējusi Mākslas akadēmijas absolvente, renderiece Zane Kēlere. Viņa atzina, ka darbs prasījis daudz laika, jo vajadzējis noņemt gan putekļu kārtu, gan laku un eļļas krāsu pārgleznojumus, lai tiktu līdz autentiskajam zīmējumam.

Jau vairākus gadus par Valtaiķu dievnamu rūpējas LELB Aizputes draudze. Tās pārstāve Maija Gavere pastāstīja, ka soli pa solim dažādos projektos notiek iekārtojuma un priekšmetu restaurācija. Altārglezna atjaunošana izmaksājusi 12 300 eiro, un nauda divos projektos saņemta no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, atbalstījusi arī draudze.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Puķu laiks sācies. Kas modē? Kurzemnieks ciemos pie Sintijas Gailītes Īvandes Rogās un Kristīnes Cines Rumbas pagasta Jaunmeldros.

➔ 6.-7. lpp.

Turlavā svētki par godu mācītājam, vijolniekam **Kārlim Amendam.**

➔ 4. lpp.

Mājokļu pielāgošanai cilvēkiem ar invaliditāti pašvaldībās nav vienotas pieejas.

➔ 3. lpp.

„Ne velti ir teiciens, ka dots devējam atdodas,” par savu dzīvi saka sociālā darbiniece **Ārija Brūdere.**

➔ 8. lpp.

Rokāde valdībā.
Kas sagaidāms?

➔ 2. lpp.

„Ļoti interesantas – **seksīgas, bet ne piedauzīgas,**” tā apmeklētāji saka par Zanes Kairišas gleznām.

➔ 12. lpp.

Piektdien, 27. maijā:

- Kas uztrauc pelceņiekus.
- BJC karsējmeitenes.
- Kuldīgas 2. vsk. divpadsmitie.
- Kurzemes Radio – 25.

REDZĒJUMS

Vienreizējs izlēciens vai svarīgi soļi?

Alberts Dinters

Nu ko – sāk izskatīties, ka Saeimas priekšvēlēšanu politiskais teātris ir sācies. Plēšanās un ņemšanās ap nu jau bijušo ekonomikas ministru un iekšlietu ministri bija vērojama Jāņa Dombura raidījumā *Kas notiek Latvijā*. Tautas valodā sakot, likločošana sarunās, izvairīšanās no tiešām atbildēm, terminu skaidrošana pēc savas saprašanas. Godīgi sakot, kļūva šķērmi, un par to vairs negribas runāt.

Bet gribas mūsu lasītājus aicināt jau tagad, četrus mēnešus pirms Saeimas vēlēšanām, sākt pārskatīt gan savu iepriekšējo balsojumu, gan, iespējams, jau skaidro vīziju, par ko balsosiet šajā reizē.

Nu, atvēliet kaut vienu vakaru, kad piesēsties pie galda un padomāt, prātā pārcilāt gan partijas kopumā, gan katra deputāta darīto vai nedarīto šī sasaukuma laikā. Lūdzu, vērtējiet! Nepaļaujieties uz tukšu runāšanu vai solīšanu! Nepaļaujieties uz vienreizēju pārsimti eiro ieskaitīšanu! Jā, arī mazas lietas, ko politiķi panākuši, ir svarīgas, bet vienmēr jāskatās, kā politiskais spēks uzvedies pārējā laikā. Vai bijis kāds vienreizējs izlēciens, lai nopelnītu punktus, izmantojot krīzi, vai bijuši arī

svarīgi soļi.

Tāpat būtu vērts pavēlēt, kā kurš Saeimā balsojis par dažādām tēmām: valsts aizsardzību, ģimenes lietām, finanšu plūsmu un arī okupeļa novākšanu Rīgā. Papētiet, kuri lielāko daļu laika ir sēdējuši klusi, bet, sagaidot cita kļūdas, uzreiz skaļi sākuši kliegt: „Ķeriet zagli!” Gan par lielām lietām, gan sīkumiem, kurus mierīgi var novērst, sēžoties pie sarunu galda un atrisinot kopā, nevis kliežot pa visu pagastu, ka tur tie otrie ir sliktie.

Jāatceras, ka arī mēs šobrīd esam kara stāvoklī. Jā, bumbas mums nekrīt, bet notiek apjomīgi kiberuzbrukumi. Jāatceras, ka esam vēl dziļākas rudenī prognozētas ekonomiskās krīzes priekšā. Jāatceras, ka arī kovids nekur nav pazudis un nezinām, kāda būs situācija rudenī, – vai atkal nesāksies uzliesmojums.

Jā, nav viegli, bet tikai tā, pašiem kustinot smadzenes, iesaistoties un populistiem vai Latvijas pretiniekiem atbalstošajiem varam ierādīt viņiem pienākošos vietu politiskajā mēslainē. Tādēļ, lūdzu, domājiet un izdariet pareizo izvēli, nevis nobalsojiet par jebko, ka tikai nobalsots!

„Par ko balsošu es? Vēl nav skaidrs. Bet skaidrs ir tas, par kurām partijām nebalsosū.”

MANUPRĀT

Ko esam gatavi darīt

Izšķirīgos, smagos krīzes brīžos mēs uzzinām daudz vairāk par cilvēkiem sev apkārt, par sabiedrību kopumā un arī paši par sevi. (Karš gan ir kas stipri vairāk par parastu krīzi.) Aizdomāties liek nupat publicētie pētījuma dati, kas rāda, ka Latviju militārā veidā būtu gatavi aizstāvēt 13% respondentu, bet 48% būtu gatavi sniegt atbalstu bruņotajiem spēkiem. Pētījumu veikusi ar partiju *Progresīvie* saistītā *PRO platforma* sadarbībā ar pētījumu kompāniju *Norstat*. Starp iemesliem, kas varētu kavēt valsti aizstāvēt, minēts zināšanu un prasmju trūkums, bailes par ģimenes drošību, zemā uzticēšanās valsts institūcijām, neapmie-

rinātība ar valsts līdzšinējo attīstību, uzskats, ka civiliedzīvotāju iesaiste nemainīs militārā uzbrukuma gaitu, un arī patriotisma trūkums. Salīdzinājumā ar 2020. gada Nacionālās aizsardzības akadēmijas pētījumu *Latvijas sabiedrības griba aizstāvēt valsti* gandrīz par 20% samazinājies to iedzīvotāju skaits, kuri gatavi agresoram pretoties ar ieročiem rokās. Taču cita informācija liecina, ka mēneša laikā Zemessardzē pieteikušies 2200 brīvprātīgo! Lai vai ko saka skaitļi, galvenais, manuprāt, ir apzināties, ka esam sīksta tauta, ka mūsu vidū ir tik daudz ziedotāju, dažādu atbalsta pasākumu iniciatoru un īstenotāju.

Daiga Bitiniece

TRĪS PAR VIENU

Kā komentējat iekšlietu un ekonomikas ministra nomainīšanu valdībā? Kādus lēmumus var sagaidīt turpmāk?

KRĪZE NAV VĒLAMA

1. Arvils Ašeradens, Saeimas deputāts (*Jaunā Vienotība*):

– Situācija ir komplicēta, un jāskatās konteksts, kas to veido. Krīze valdībā noteikti nav vēlama, un premjers mēģināja situāciju *savākt*. Nav jau noslēpums, ka Nacionālā apvienība nāca ar ultimātu: ja neatlaidīs iekšlietu ministri Mariju Golubevu, tā koalīciju pametīs. Tas tiešām ir ultimāts, ja viena partija kategoriski pasaka, ka nav gatava turpināt

strādāt kopā un koalīcijā rada asimetriju. Iepriekš notika intensīvas konsultācijas, kā labāk virzīties tālāk, lai krīzi un valdības šūpošanu nepieļautu. Nekāda traģēdija nav notikusi – ir pēctecības sistēma, kurā nākamais aizvieto, ja kāds aiziet. Ministriju darbs jau nav apstājies – tās turpina strādāt, līdz mierīgi tiks izvērtēti un apstiprināti jauni ministri.

LĪDZ VĒLĒŠANĀM PĀRKLĀSIES AR KO CITU

2. Inese Voika, Saeimas deputāte (*Attīstībai/Par!*):

– Ministru nomainīšana bija likumsakarīga. Marija Golubeva no amata atkāpās pati pēc 9. un 10. maija notikumiem Rīgā, redzot, ka viņai nav premjerministra Krišjāņa Kariņa atbalsta. Vēlāk gan viņš atzina, ka policija strādājusi labi, taču Nacionālā apvienība (NA) strikti bija pieprasījusi demisiju, solot pretējā gadījumā no valdības aiziet. Lai šāds ultimāts netiktu izpildīts, Ministru prezidenta rīcība (nomainīt NA ekonomikas ministru Jāni Vitenbergu – red.) ir politiski atbildīga. No drošības viedokļa tagad būtu jānodarbojas ar daudz svarīgākām lietām, nevis politiskām spēlēm. Tālais atkarīgs no tā, kādi kandidāti tiks izvirzīti un apstiprināti. Ekonomikas ministres amatam NA izvirzīto (tas gan vēl nav pateikts oficiāli) Saeimas deputāti Ilzi Indriksoni saredzu kā perspektīvu

un atbildīgu. Ceru, ka līdzīgi tiks novērtēta arī mūsu apvienības kandidatūra iekšlietu ministra amatam.

Vienubrīd gan radās jautājums, vai koalīcija valdībā vairs pastāv un vai varam rēķināties ar pašu pieņemtajiem noteikumiem. Ceturtdien balsojums Saeimā parādīja, ka tomēr vēl ir tādi punkti, kuros koalīcijas līgums tiek ievērots. Līdz ar to paredzu, ka jauno ministru apstiprināšanai vajadzētu iet raiti. Ir bijušas sarunas arī par manu kandidatūru, taču man jāatzīst, ka nesmu topā. Kustībā *Par!* izskatām citus variantus.

Līdz Saeimas vēlēšanām vēl ir četri mēneši. Pietiekams laiks, lai šis pārklātos ar jauniem notikumiem, jo dzīvojam straujā laikā un situācija mainās ik brīdi. Tomēr kaut kāds iespaids no šiem notikumiem paliks. Līdz oktobrim sabiedrība vēl vērtēs, kā valdība tiek ar uzdevumiem galā.

VIENOTĀKA UN STIPRĀKA NEKĻUVA

3. Filips Rajeviskis, politologs:

– Varēja iztikt ar viena ministra nomainīšanu, bet premjerministrs laikam gribēja parādīt, ka ir šai koalīcijai saimnieks. Domāju, ka valdība stiprāka, vienotāka un rīcībbspējīgāka nekļuva – kaut kāds rūgtums palicis. Neskatoties uz argumentiem par līdzsvarotību, stabilizēšanu un mierīgu ceļu, miers nav iegūts, no tā paiets vēl tālāk. Taču visi turpina strādāt kopā, jo saprot, ka cita varianta jau nav. Nevienam negrib nonākt opozīcijā pirms vēlēšanām, jo tas samazina iespēju biežāk tikt medijos, bez maksas izmantot resursus popularitātes vairošanai.

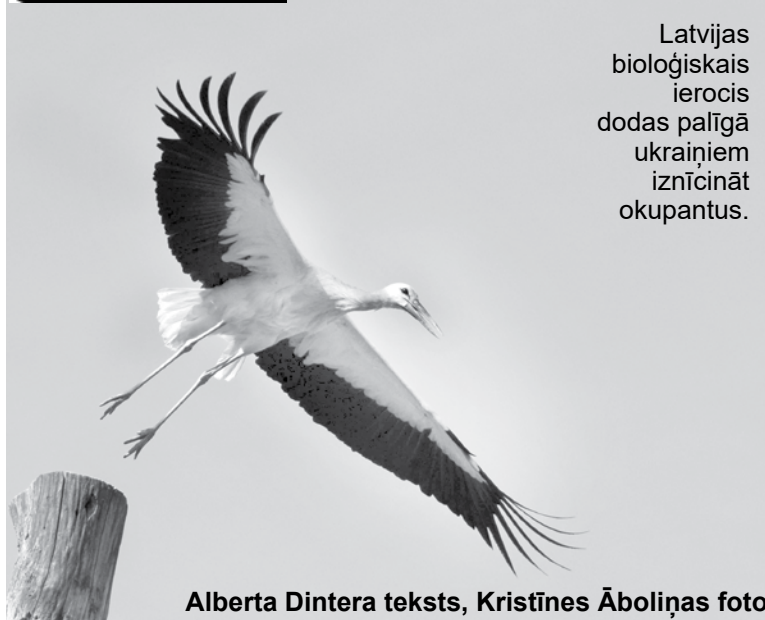
Norādes uz NA ultimātu neiztur kritiku, jo

Kariņš vismaz piecas reizes tika uzsvēris: ja iekšlietu ministre nedemisionēs, tad viņš to pieprasīs. Vairāk izskatās pēc *Attīstībai/Par!* ambīciju apmierināšanas, jo tā to uzskatīja nevis par NA, bet paša premjera problēmu valdības stabilitātes kontekstā.

Nav viegli mainīt ministrus pirms vēlēšanām, bet krīze nav atruna, lai ļautu turpināt strādāt slikti. Ja ministrs netiek galā, tad jānomaina. Gudrs cilvēks arī krīzes brīdī ielēks korpēs un prafis iet tālāk. Manuprāt, šonedēļ ministri tiks apstiprināti bez kaislībām, un īstermiņa krīze beigsies – to jau parāda partiju mierīgā reakcija.

Daina Tafelberga

FOTOKOMENTĀRS

Alberta Dintera teksts, Kristīnes Āboliņas foto

Latvijas bioloģiskais ierocis dodas palīgā ukraiņiem iznīcināt okupantus.

LABOJUMS

Līnijdejojāju festivāls *Rīgas kauss* Rojā notiks 11. un 12. jūnijā, nevis 1. jūnijā, kā minēts 20. maija *Kurzemniekā*.

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tāl. 63350567, e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

SPECIĀLISTS SKAIDRO

Anete Ives, Tiesībsarga biroja sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juridiskā padomniece

Tiesībsargs saņēmis atbildes no visām pašvaldībām par mājokļu pielāgošanu cilvēkiem ar invaliditāti. Tiesa, vairākas atbildēja tikai pēc atkārtotiem uzacīnājumiem. Vienota risinājuma nav. Normatīvais regulējums, kas attiecas uz šo cilvēku vajadzībām, 23 pašvaldībās no 43 ir, 18 nav, divi novadi to izstrādā.

Februārī tiesībsargs pašvaldībām atgādināja par pienākumu nodrošināt cilvēku ar invaliditāti tiesības, jo no Invalīdu un viņu draugu apvienības *Apeiron*s saņēma satraucošu informāciju par vairāku pašvaldību neieinteresētu, birokrātisku un formālu attieksmi pret sadarbību, lai nodrošinātu, piemēram, iespēju iekļūt mājoklī vai izkļūt no tā. Tiesībsargs atkārtoti uzsver: Latvijas un starptautiskās tiesību normas paredz, ka cilvēku ar invaliditāti tiesību ievērošana ir nevis pašvaldību izvēle, bet gan pienākums. Tādējādi tiesībsargs

Mājokļu pielāgošanai nav vienotas pieejas

nepiekrīt atsevišķu pašvaldību viedoklim, ka mājokļu pielāgošana atkarīga tikai no valsts finansējuma un ka normatīvie akti neuzdod tām to darīt.

Pēc pašvaldību atbildēm tiesībsargs secina – ņemot vērā administratīvi teritoriālo reformu, visas nav paspējušas saistošos noteikumus vienādot. Tāpat iepriekš kādā pašvaldībā nosacījumi mājokļa pielāgošanai nav bijuši vai atbalsts bijis dažāds.

Lai arī regulējums ir 23 pašvaldībās, šādu atbalstu var saņemt 33 (no 43), tai skaitā Kuldīgas novadā. Tur ir spēkā saistošie noteikumi *Par kārtību, kādā Kuldīgas novada pašvaldība piešķir pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietošanas rītenkrēslā, tai skaitā rītenkrēsla pacēlāju iegādei*. Noteikumi attiecas uz I vai II invaliditātes grupu, bērniem ar kustību traucējumiem, ja viņi ir ratiņkrēslā.

Vajadzīgs iesniegums, invaliditātes apliecības kopija (uzrādot oriģinālu), ģimenes ārsta izraksts ar rekomendāciju mājokļa pielāgošanai un funkcionālo spēju uzlabošanai, tāme saskaņā ar ergoterapeita atzinumu. Atzinums par cilvēka atbilstību jānosūta būvniecības nodaļai. Tā iesniedz domei atzinumu par pacēlāja iegādi vai mājokļa pielāgošanu. Dome lemj par tiesībām uz pabalstu.

Ir tādas pašvaldības, kas atbalstu izskata individuāli pat tad, ja nav noteikumu. Astoņas

šādu atbalstu nesniedz (nav arī noteikumu), divas noteikumus precizē. Gaidīšanas laiks ir no diviem līdz astoņiem mēnešiem, galvenokārt dokumentu kārtotāšanas dēļ. Lielākoties mājokļu pielāgošanu var lūgt cilvēki ar kustību traucējumiem, kuriem ir I vai II grupas invaliditāte, kā arī ģimenes, kurās aug bērns ar kustību traucējumiem. Tāpat jābūt deklarētam novadā.

Pašlaik mājokļu pielāgošana notiek Cēsu, Dobeles, Jelgavas, Jēkabpils, Mārupes, Ogres un Smiltenes novadā, Rīgā un Daugavpilī. Vairākas pašvaldības gada nogalē pieteikušās Eiropas Savienības finansējumam: Alūksnes, Balvu, Smiltenes, Augšdaugavas, Preiļu, Dienvidkurzemes, Ludzas un Ogres novads.

Pat tad, ja pašvaldība mājokļa pielāgošanu nodrošina, informācija par to, vai tāds atbalsts vispār ir un kādi dokumenti jāiesniedz, nav viegli pieejama. Tiesībsargs uzsver, ka pašvaldībām jāstrādā pie tā, lai informācija par tās pakalpojumiem būtu saprotama un viegli uztverama.

Tāpat tiesībsargs joprojām aicina atbalstīt labdarības maratonā *Dod pieci!* iesaistīto nevalstisko organizāciju centienus uzlabot cilvēkiem dzīvi. Kā zināms, saziņoti 470 000 tūkstoši eiro, lai cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem radītu pieejamu vidi. Tas ietver arī sadarbību ar pašvaldību.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai ar klasesbiedriem satiekaties? Cik bieži apmeklējat salidojumus?

Melita, kuldīdzniece:

– Jā, satiekamies. Esmu mācījusies Aizputes vidusskolā. Klases salidojums būs šonedēļ – 45 gadu jubileja kopš vidusskolas beigšanas. Klasē bijām kādi 25. Uzturam saikni ar visiem, esmu informēta, kur katrs dzīvo, ar ko nodarbojas. No skolas laika ir

arī tuvāki draugi, ar kuriem tiekamies biežāk. Klase bija diezgan interesanta, jo no vairākām 4. klasēm tikām salikti vienā. Vidusskolā vēl pienāca klāt no Kazdangas un Pāvilostas. Skolotājiem ar mums gāja pasmagi, taču visi esam izauguši par normāliem cilvēkiem. Pēdējā salidojumā bijām 11.

Tadeuš Kanapols, pensionārs:

– Esmu beidzis Gaiķu astoņgadīgo skolu Saldus pusē 1967. gadā. Biju uz pēdējo salidojumu pirms trīs vai četriem gadiem. Tā arī bija vienīgā reize. Todien satiekamies ļoti maz – aptuveni desmit, jo liela daļa no klases jau ir aizsaulē, bet vairākus nevarēja

atrast – iespējams, dzīvo ārzemēs. Klasē bijām 25. Skola tagad ir reformēta – tāda kā kādreiz vairs nav. Bija interesanti izstāgāt klases, apskatīt skolu. Tik daudz bērnu tur vairs nemācās. No klasesbiedriem bija tuvāks draugs, vārdā Dzintris, ar viņu tikāmies biežāk, diemžēl viņš jau divus gadus ir aizsaulē. Viņš bija vienīgais, kas mūsu klasi spēja savākt kopā, organizēja pasēdēšanas. Vēl man ir draugs Uldis, ar kuru ik pa laikam sazināties. Viņš strādā Ventspilī par autobusa šoferi.

Modris Sedliņš, z/s *Pīlādži* īpašnieks:

– Tagadējo Plūdoņa vidusskolu esmu beidzis 1977. gadā. Reizēm savējos satieku – gan salidojumos, gan tāpat uz ielas. Klasē bijām vairāk nekā 20. Ar kādiem četriem vēl reizēm saskrienos, esmu ko dzirdējis arī par pārējiem. Vairāki dzīvo ārzemēs. Reizēm sarakstos vatsapā vai sazvānos ar vienu Anglijā. Citi jau aizsaulē. Klase bija forša, taču nu jau laiks pagājis, skolotāji arī jau aizgājuši. Pēdējais salidojums izjuka kovida dēļ – to būtu apmeklējis. Tikšanās mums bija pirms kādiem desmit gadiem, satiekamies deviņi. Katru reizi tiekamies arvien mazāk.

Laimonis Jankevičs, bezdarbnieks:

– Pabeidzu Kuldīgas 2. vidusskolu. Vairs netiekamies. Salidojumi ir bijuši, taču es neesmu apmeklējis, jo nav sanācis laika. Daudzi pēc 8. klases aizgāja mācīties uz Kandavas vai citu tehnikumu par automehāniķiem, elektrīķiem. Taču, cik esmu dzirdējis, neviens savā profesijā nav strādājis.

Vidusskolu pabeidzām diezgan maz, taču esam kuldīdznieki un gandrīz visi te vēl dzīvojam, strādājam. Cits slimnīcā, cits *AJG plus*, cits vēl kur. Neesmu dzirdējis, ka kāds būtu aizbraucis. Bieži iznāk kādu satikt uz ielas, apvaicāties, kā iet. Viena klasesbiedrene dzīvo kaimiņos. Esam mācījušies kopā no 1. klases, sēdējuši pat vienā solā.

Biļģmants Žilinskis, kuldīdznieks:

– Pabeidzu Vārmes pamatskolu 1978. gadā. Dažādu apstākļu dēļ neesmu salidojumus apmeklējis kopš 1988. gada. Klase diezgan bieži mainījās: vienu brīdi bijām 24, citu brīdi 28. Pēc tam aizgāju uz Kuldīgas vakarskolu.

Daina Laiveniece, darbojas z/s *Laivenieki*:

– Tiekamies! Pabeidzu Kuldīgas 1. vidusskolu. Kurā gadā, īsti neatceros, taču vidusskolā tagad bija tikai desmit klases, un tā bija tikai vienu gadu. Klasē bijām 30 vai 31 skolēns. No tā laika mēs, trīs draudzenes,

tiekamies reizi gadā. Esmu apmeklējis tagadējā Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma salidojumus. Mans vīrs tagad, kad esam vecāki, ar skolasbiedriem no tehnikuma un akadēmijas satiekas katru gadu, un es eju līdzi. Viņi tiek gandrīz visi.

Amanda Gustovska, Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

LASĪTĀJS NEMIERĀ

Personas dokumentu noformēšanu nedrīkst kavēt

Kuldīdzniece izstāstīja par nedienām, ko radījusi pieteikšanās jaunai pasei, – vairāk nekā nedēļu tas neesot bijis iespējams ne klātienē, ne telefoniski, ne elektroniski.

NEATBILD NE UZ VĒSTULI, NE ZVANU

Personas dokumenta nomaīņu sieviete plānojusi jau laikus. Mēģinājusi Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) Kuldīgas nodaļā pieteikties portālā (www.pmlp.gov.lv/lv/pieraksts), bet viss kalendārs pelēks (brīva laika nav). Vairākas reizes rakstījusi uz norādīto e-pasta adresi, bet atbilde nav saņemta. Arī sazvānīt nav bijis iespējams.

Tagad kuldīdznieces problēma atrisināta, tomēr saņemt PMLP pakalpojumus visā Latvijā joprojām grūti, tāpēc tiesībsargs nosūtījis vēstuli Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam, ka vajadzīgs valdības atbalsts, lai pārvaldes darbu stiprinātu.

JĀIET GAIDĪT RINDĀ

Kā skaidro PMLP pārstāve Madara Puķe, divus gadus Covid-19 ierobežojumu dēļ klienti apkalpoti tikai pēc pieraksta. Bet tagad gandrīz vi-

sās nodaļās, tai skaitā Kuldīgā, pieņemšana rindas kārtībā ir atjaunota. Saglabāta arī iespēja pierakstīties, bet samazinātā skaitā. Pēc M. Puķes teiktā, iepriekš ap 25% klientu, kuri bija pierakstījušies, neieradās. Veidojās *tukšais laiks*, ko citu apkalpošanai nevarēja izmantot. Bet tā nenotiek, ja ir dzīvā rinda. Tāpēc pakalpojumu var saņemt ātrāk, nodaļā gaidot rindā. Bet līdz ar Ukrainas iedzīvotāju pieplūdumu darbinieku slodze palielinājusies vairākkārt, un daudzas nodaļas strādā virsstundas.

Kā pārliecinājās *Kurzemnieks*, mājaslapā norādītie Kuldīgas nodaļas tālruni 67209460 (pase, eID) 67209461 (izsaukumi, ielūgumi, uzturēšanās atļaujas) neskaitāmas reizes neatbildēja. Trešdien tuvākais pieraksta laiks bija 18. jūlijs.

CĒLOŅI SAPROTAMI, BET SĪTUĀCIJA JĀLABO

Kā informē Tiesībsarga biroja pārstāvis Edgars Lākutis, Ministru prezidentam norādīts, ka grūtības PMLP ne vien raisa bažas, ka nav ievērots labas pārvaldības princips, bet arī norāda uz sistēmiskiem trūkumiem darba organizēšanā, kas grauj valsts pārvaldes autoritāti. Grūtības esot jau kopš pērnās vasa-

ras, un PMLP priekšnieces Mairas Rozes norādītie cēloņi ir saprotami, tostarp gan pandēmijas sekas, kuru dēļ izveidojies neapmērīto un neizsniegtos personas dokumentu uzkrājums, gan Ukrainas iedzīvotāju plūsma. Tomēr situācija bez kavēšanās jālabo, lai pamatpakalpojumi ir pieejami saprātīgā laikā, kas nav ilgāks par 30 dienām. Tāpat jārisina problēmas ar ilgtermiņa vīzu noformēšanu Ukrainas pilsoņiem, kuri bēg no kara.

CILVĒKS NAV VAINĪGS

Tiesībsargs norāda, ka nespēja nodrošināt labus pakalpojumus var ietekmēt ikviena pamattiesības. Personas apliecība, pilsoņa vai nepilsoņa pase ir obligāts dokuments. Ja valsts no cilvēka pieprasa likumpaklausību, tad likumam jābūt izpildāmam. Ja iedzīvotājs to nevar izpildīt valsts iestādes dēļ, cilvēks pie tā nav vainojams. Vienlaikus PMLP darbiniekiem ir tiesības uz taisnīgiem, drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem, kas ietver atbilstošu slodzi un taisnīgu samaksu. Atbildi par PMLP plānoto tiesībsargs vēlas saņemt līdz maija beigām.

Daina Täfelberga

ES ZIŅAS

Beigusies Konference par Eiropas nākotni

Konference par Eiropas nākotni bijis lielākais Eiropas Savienības (ES) iedzīvotāju viedokļu forums, kurā veselu gadu varēja iesaistīties dažāda līmeņa diskusijās vai daudzvalodu digitālajā platformā iesniegt priekšlikumus Eiropas nākotnes vīzijai. ES amatpersonām iesniegts ziņojums ar 49 ierosinājumiem, kas ietver vairāk nekā 300 konkrētu priekšlikumu. Eiropas Komisija (EK) apņēmusies izskatīt visus, sākt tos ieviest un iedzīvotājiem sniegt atbildes. Dažās jomās tie mudina EK paātrināt jau iesāktu, piemēram, zaļo kursu. Citās jomās sāktas jaunas iniciatīvas, piemēram, veselības darba grupa rosina izveidot Eiropas veselības datu telpu, kas atvieglotu pārrobežu datu apmaiņu.

Stiprinās aizsardzības rūpniecisko un tehnoloģisko bāzi

Ņemot vērā Krievijas karu pret Ukrainu, Eiropas valstu vadītāji martā apņēmas uzlabot Eiropas aizsardzību un aicināja EK analizēt nozares investīcijas. Pagājušonedēļ EK ierosināja turpmākas darbības, lai stiprinātu Eiropas aizsardzības rūpniecisko un tehnoloģisko bāzi. Konstatēti trīs būtiski trūkumi. Pirmkārt, nozarē ir nepietiekami izdevumi (no 1999. līdz 2021. gadam ES tie palielināti par 20%, ASV par 66%, Krievijai par 292%, Ķīnai par 592%). Otrkārt, ir grūtības un nepietiekamība aizsardzības rūpniecībā (kaut gan ir vispārēja konkurētspēja, atsevišķo valstu pieprasījums ir sadrumstalots, rūpniecība lielākoties darbojas valstu robežās, turklāt svarīgas tehnikas iegūšanā pastāv atkarība no valstīm ārpus ES, jo Eiropas rūpnieciskā un tehnoloģiskā bāze vietējos risinājumus nepiedāvā). Treškārt, nav pietiekamas aizsardzības spējas (uzsvērtas trīs steidzamas prioritātes: papildināt krājumus, aizstāt no padomju laika mantoto sistēmu, stiprināt pretgaisa un pretraķešu aizsardzības sistēmu). Lai to novērstu, ir sāta virzība uz ES regulējumu par kopīgu iepirkumu, kopīgu stratēģisko aizsardzības plānošanu un atbalstu Eiropas rūpnieciskajai bāzei.

Mazinās atkarību no Krievijas

EK nāk klajā ar plānu *Repower EU*, lai strauji samazinātu atkarību no Krievijas fosilā kurināmā un vienlaikus paātrinātu zaļo pārkārtošanos, stājoties pretī klimata krīzei. Plāns paredz trīs galvenos virzienus: enerģiju taupīt, tās avotus dažādot, ātrāk ieviest atjaunīgo enerģiju, lai mājokļos, rūpniecībā un elektrības ražošanā aizstātu fosilo kurināmo. Kā rāda Eurobarometra aptauja aprīlī, 85% eiropiešu uzskata: lai atbalstītu Ukrainu, ES ātri jāsamazina atkarība no Krievijas gāzes un naftas.

Sagatavojis *Europe Direct*
Kuldīgas birojs

Vasarā grib strādāt

Līdz 19. maijam Kuldīgas novada pašvaldībā darbam vasaras brīvlaikā pieteikušies 170 jauniešu no 16 līdz 18 gadiem.

Darba devēji pieteikuši 285 vakances, bet programmā paredzētas 190 vietas. Skolēni strādās vienu mēnesi četras stundas dienā, saņemot atlīdzību pēc minimālās stundas tarifa likmes par faktiski nostrādāto laiku. Programma ilgs no jūnija līdz augustam un darbosies 12. gadu.

Inta Jansone

Būs iekļaujošas nometnes

Šovasar Kurzemes ģimenes ar 9–15 gadus veciem bērniem, arī tiem, kam ir funkcionāli traucējumi, var pieteikties bezmaksas integrējošās nometnēs.

Kurzemes plānošanas reģions kopā ar vairākām organizācijām projektā *Kurzeme visiem* jūlijā un augustā organizēs trīs piecu diennakšu nometnes. 5.–9. jūlijā Viduskurzemes pamatskolā-tīstības centrā Pelčos Latvijas Bērnu

atbalsta fonds rīkos nometni *Kur tu, tur es*. 1.–5. augustā Talsu novada Vandzenes pagasta Uguņciemā biedrība *Latvijas mazpulki* aicina uz *Piedzīvojumiem priekam*. Bet 8.–12. augustā nodibinājums *Palīdzēsim.lv* Ventspils novada Vārves pagasta viesu namā *Raganas* rīkos nometni *Kurzemes piedzīvojums*. Pieteikšanās un informācija: <https://kurzemevisiem.lv>.

Inta Jansone

Amenda toreiz un šodien

Sestdien Turlavā pulcējās mūzikas vēstures cienītāji, pieminot šeit dzimušā mūzikas skolotāja, vijolnieka, Talsu luterāņu draudzes mācītāja un tuva komponista Ludviga van Bēthovena drauga Kārļa Amendas 250 gadu jubileju.

Tā bija iecerēta pērn oktobrī – mēnesī, kad K. Amenda dzimis, diemžēl kovida dēļ nācās pārcelt. Tomēr pasākuma organizators, arī Siguldas Opermūzikas svētku rīkotājs Dainis Kalns atzina, ka laikam nav nozīmes, jo K. Amenda jau divus gadsimtus esot izcilākais kurzemnieks pasaulē. Tika atklāta Kuldīgas mākslinieka Valda Līčša glezna *Kārlis Amenda. Portrets*.

Zinātniskajā simpozijā par novadnieka draudzību ar Bēthovenu un viņa līdzgaitniekiem Vācijā stāstīja muzikoloģe Lolita Fūrmane. Tika nolasīts akadēmiķa Ojāra Spārīša referāts par baznīcas nozīmi 19. un 20. gs. Latvijas kultūrā, mūzikā, literatūrā un mākslā. Savukārt kuldīdzniece, mūzikas vēstures pētniece Stella Pavloviča paspēja K. Amendas dzīvi un daiļradi tikai ieskicēt, jo trīs stundas bija aizritējušas un Lipaiķu baznīcā sākās koncerts.

L. van Bēthovena darbus atskaņoja stīgu

Turlavas kultūras namā jeb kādreizējā mācītājmājā, kur pirms 250 gadiem dzimis mūziķis un mācītājs Kārlis Amenda, piemiņas istabas izveidotāja Velta Krūmiņa atzina: lai arī izcilais novadnieks šeit pavadījis tikai desmit gadus, viņa klātbūtne vēl jūtama. Tā teikuši vairāki mūzikas vēstures pētnieki.

kvarteta *Jonus* vijolniece Elza Siliņa, soprāns Marlēna Keine, pie ērģelēm – Ingūna Grīnberga. Programmā bija iekļauts stīgu

kvartets F-dur op. 18, Nr. 1, ko komponists dāvinājis K. Amendam.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS**Daudziem veselības problēmas, tūrists guļ uz tiltiņiem**

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks Kaspars Šabāns.

16. maijs. Smilšu ielā divi cilvēki atklāti lieto alkoholu un saņem protokolu. Arī Liepājas ielas malā četri dzērāji tukšo alkohola pudeles – viņu liktenis ir tāds pats. Skeitparkā daži bērni neievēro noteikumus, notiek pārrunas. Braucam pie cilvēka, kuram ir nosliece uz pašnāvību. Izsaucam mediķus, kuri viņu aizved uz slimnīcu tāpat kā vēl kādu vīrieti, kurš savās mājās Kuldīgā uzvedas neadekvāti. Ziņa no Skrundas: pa dzelzceļa sliedēm staigā bērni. Turpmāk šo vietu apskatīsim biežāk.

17. maijs. Alsungā kāds vīrietis skatīties pār žogu sētās. Sastopam viņu – tas ir Igaunijas pilsonis, kurš ar kājām ceļojot pa Latviju, tālāk dosies uz Rīgu. Mums atsūta foto, ka pie kādas lapenes Skrundā samestas pudeles un cita draža. Pievērsīsim uzmanību. Zvana sieviete, ka viņai caur satelītu nozagta nauda, ka Skrundā uzdarbojoties kāda banda. Izskaidrojām, ka jāvērsas Valsts policijā (VP). Vakarā zvana tā pati sieviete – šoreiz pie viņas kāds laužoties iekšā. Kad aizbraucam, svešinieku nav, bet sievietei saasinājušās veselības problēmas, izsauca mediķus. Pilsētas dārzā Ukrainas pilsonis piemirsis dzīvesvietas adresi. Noskaidrojām un aizvedam mājās.

18. maijs. Zvans no VP: Gaismas ielā vīrietis staigā un nesaprot, kur atrodas. Nākas izsaukt mediķus, kuri viņu aizved uz slimnī-

cu. Pie Kuldīgas tehnikuma dzērājs guļ zālē, vedam mājās, pasniedzam protokolu. Zvans no Alsungas: uz tiltiņa pār upīti guļ cilvēks. Kad ierodamies, neviena tur vairs nav, bet noskaidrojām, ka tas ir jau iepriekš sastaptais tūrists no Igaunijas. Kuldīgas skeitparkā uz rampas pilngadīgs jauniets kūpina cigareti. Izskaidrojām, ka tur par to var saņemt sodu. Zvana sieviete, kuras īpašumā kāds izgāzis zaru kaudzi. Blakus dzīvo brālis, ar kuru viņai sliktas attiecības, un viņš nesen tūrījis mežu, zarus sagatavojis šķeldošanai. Pie Kuldīgas jaunā tilta guļ cilvēks, nogādājam mājās Vārmē ar visu protokolu. Kafejnīcā *Pagrabiņš* klients sācis uzvesties neadekvāti, vedam mājās ar protokolu kabatā.

19. maijs. Pie Skrundas mūzikas skolas jaunieši regulāri smēķējot. Šo vietu iekļaujam patruļas maršrutā. Padurē ģimenes konflikts: vīrs gatavs par sievu rakstīt iesniegumu, bet viņai vajadzīga mediķu palīdzība. Pētera ielā sieviete lieto alkoholu un tiek pie protokola. Vairākos videokameru ierakstos redzam autovadītājus, kuri neievēro zīmi *Iebraukt aizliegts*. Materiāli nodoti VP.

20. maijs. Kamerās redzam, ka divi vīrieši spīnogo rumbā, – Austrijas pilsoņi nav zinājuši noteikumus, izskaidrojām tos. Pie veikala Liepājas ielā dzer vīrieti, kurš tiek pie kārtējā protokola. Piltenes ielā vīrietis nevar normāli pāriet, viņam esot veselības problēmas, vedam uz slimnīcu, pēc kāda laika – uz patversmi Kabilē. Kāds vīrietis guļ uz tiltiņa Pilsētas dārzā – tas pats tūrists no

Igaunijas, kurš beidzot nonācis līdz Kuldīgai. Nu viņš jau devies prom.

21. maijs. Skrundā sieviete no meitas saņēmusi vēsti, ka pilsētā tiks izvesti lielgabari atkritumi. Sieviete aizvedusi to, kas viņai nav vajadzīgs, bet izrādās, ka meita pateikusi 2020. gada ziņu. Kuldīgā, Liepājas ielā, bijušais īrnieks terorizē jaunos: ienācis un neiet prom. Kad ierodamies, viņš tomēr devies projām, acīmredzot baidoties no sastapšanās ar policiju. Adatu ielā pie protokola par alkohola lietošanu tiek četri dzērāji, tad vēl divi Liepājas ielā. Dzērājs guļ arī aiz veikala *Elvi*, vedam mājās ar protokolu kabatā.

22. maijs. Naktī izsaukums uz Liepājas ielu, jo pie *Klondaikas* izcēlies kaitiņš, cietušajam izsaukti mediķi. Kušaiņos Skrundas pusē kāds izgāzis būvgružus, vainīgais noskaidrots, sola visu sakopt. Pie estrādes aplaupīts jauniets, nogādājam mājās. Jelgavas ielas skvērā kaujas sievietes. Kad ierodamies, tur ir tikai viena iereibusī, bet pretenziju neesot. Palīdzam Ukrainas pilsonim no autoostas tikt līdz jaunajai pagaidu dzīvesvietai. Rumbas pagastā pie mazdārziņiem kāds ar auto uzsedies uz celma. No fotografējam, sagaidām ceļu policiju. Adatu ielā dzērājs tiek pie protokola.

Nedēļas laikā vairākkārt apbraukājam pagastus – lielākoties tur viss ir mierīgi. Pie protokola tiek 12 autovadītāju, pie brīdinājuma – pieci.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

Inta Jansone, pagasta pārvaldes arhīva un Lailas Liepiņas foto

„Cilvēks savā vietā”

Ar kādām izjūtām balvu saņēmat?

Bija liels prieks un jaukas emocijas. Vēl joprojām ir asaras acīs. Pārsteigums ļoti liels, jo Vārmes bibliotēkā strādāju vien divus gadus, nu aizsācies trešais. Tā ir ļoti liela balva, reizē arī liela atbildība. Mani izvirzīja lasītāji, kuri bibliotēku apmeklē.

Ko darījāt iepriekš?

Biju kultūras darbiniece – septiņus gadus nostrādāju Pelču pagasta pārvaldē. Bibliotēku pasaule bija pavisam sveša. Tāpat kā vīrs Egons, arī es domāju, ka bibliotēkā var tikai paņemt lasīšanai grāmatas. Bet tā nav! Šodien pakalpojumu klāsts ir plašs. Man jāprot viss un nepārtraukti jāmācās. Cilvēkiem vajadzību ir daudz, bet pagastā vairs nav pasta nodaļas, un tad bibliotēka ir vieta, kur var internetbankā samaksāt rēķinus vai nokārtot vēl citas lietas. Izrādās, ka bibliotēkāres darbs man ļoti patīk. Tas sasaista kopā to, kas man patīk: tā ir kultūra, pasākumi, iespēja būt cilvēkos.

Vai cilvēki grāmatas lasa?

Lasa, bet ne tik daudz, cik agrāk. To var redzēt pēc atskaitēm, kas mums jāraksta. Arī divi pandēmijas gadi ieviesuši korekcijas. Tagad bibliotēkā katru dienu atgriežas arvien vairāk cilvēku, kuri grib lasīt.

Kurus žanrus vārmenieki izvēlas?

Ļoti mīl *krimiķus*. Arī latviešu autoru darbi ir tuvi. Interesē arī mīlestība, vēsture. Protams, arī

pati lasu, un man patīk mīlas stāsti, kriminālromāni un pašmāju autoru darbi. Lasīšanai laika atliek maz, un visas jaunākās grāmatas neesmu izlasījusi, jo arī pasākumu organizēšana aizņem daudz laika.

Vai interesējas arī par dzeju?

Par dzeju ir skumjš stāsts. Šajos plauktos krājas putekļi, jo par to interesējas tikai daži. Ja bērniem kaut ko uzdod skolā, tad nāk un prasa dzejnieku darbus. Tomēr Dzejas dienās septembrī pasākumi ir apmeklēti.

Par kultūras darbinieci strādājāt Pelčos. Vai turp braucāt uz darbu?

Iedzimtā neesmu – uz Vārmī pārcēlos 2001. gadā. Vīrs gan ir, arī vīra vecāki, vecvecāki. Kad strādāju Pelčos, dzīvojām Vārmē un trīs gadus uz darbu braukāju. Pēc tam Pelčos iegādājāties dzīvokli, pārcēlāties, bet sapratām, ka esam nevis dzīvokļa, bet gan mājas cilvēki, kuriem vajadzīga sava sēta, un atgriezāmies Vārmē.

Esat Latvijas Bibliotekāru biedrības Kurzemes nodaļas vadītāja. Jums esot iecere šovasar rīkot pasākumu Vārmē.

Kā nodaļas vadītāja atbildu par Saldus, Dienvidkurzemes, Ventspils, Talsu un Kuldīgas novada biedriem. 4. jūnijā Vārmē notiks netradicionālās sporta spēles, atbrauks bibliotekāri no visām jau pieminētajām vietām. Paredzētas sešas disciplīnas, katrā arī kāds piesitiens no bibliotēku dzīves. Būs jauka atpūtas diena.

Jūs arī spēlējot pagasta amatiereteātri.

„Ja ģimenē lasa vecāki, viņi procesā iesaista arī bērnus. Visi kopā nāk uz bibliotēku, izvēlas grāmatas. Šajās ģimenēs grāmatu lasīšanai būs turpinājums,” saka Vārmes pagasta bibliotekāre Edīte Krasnopa.

Jā, Vārmes teātrī esmu no pirmsākumiem. Vēl vadu Ēdoles amatiereteātri, jo esmu izmācījusies režisoru kursus.

Vārmes teātris tagad iestudē stāstus par baronu un muižu. Tajā ir arī mana daļa, jo novadpētniecībā esmu savākusi vēsturiskus materiālus un atmiņu stāstus. Nākamgad mūsu teātris būs Dziesmu svētku dalībnieku vidū. Vienu gadu Dziesmu svētkos Dailes teātrī jau izrādi spēlējām. Šogad brauksim atkal. Negribas lielīties, bet Vārmes amatiereteātris ir visai augstā līmenī, un tas ir, pateicoties režisorei Lidai Čeverei. Skatēs

Ar šādiem vārdiem kolēģi un lasītāji raksturo Vārmes bibliotekāri EDĪTI KRASNOPI. Aprīļa izskaņā Ogres centrālajā bibliotēkā, kur pasniegta Latvijas Bibliotekāru biedrības Gada balva, Edīte sumināta kā Gada bibliotekāre.

ieiet, saprast, kāda būšu, kā šo tēlu izveidošu.

Pēc skolas tomēr neizvēlējaties kļūt par aktrisi.

Ja man toreiz būtu tāds prāts, kāds ir tagad, varbūt arī izvēlētos. Taču ir labi tā, kā ir. Pēc vidusskolas gribējās projām no mājām, un sāku strādāt. Augstskolas diplomu ieguvu tikai pagājušajā gadā – kultūras vadību apguvu Liepājas universitātē. Ir plāni studēt tālāk maģistrantūrā.

Ko iestudējat Ēdolē?

Komēdijas. Vārmē mums ir tā: vienu gadu spēlējām ko nopietnu, bet nākamajā gadā – komēdiju.

Ko jums patīk darīt brīvajā laikā?

Kad strādāju par kultūras darbinieci, nebiju nodalījusi darbu no mājas dzīves, un tad šķita, ka strādāju 365 dienas gadā. Tagad, kad aizveru bibliotēkas durvis, sākas mājas dzīve. Esmu iemācījusies laiku sadalīt. Mums ar vīru patīk kaut kur aizbraukt, apskatīt Latvijas muižas. Pa nedēļu satiekamies maz, jo vīrs strādā uzņēmumā *Lāses AM*, ceļas pustrījos rītā un uz Rīgu ved gaļu. Arī vīrs spēlē teātrī. Vēl pavadām laiku ar dēla Jāņa Muižarāja ģimeni – viņš dzīvo Snēpelē un ir galdnieks ar zelta rokām. Man ir divas mazmeitas: vecākā ir Kristiāna, jaunākā – Patrīcija. Abas mācās Kuldīgas Centra vidusskolā. Labi saprotamies ar vedekli Vinetu. Viņai draudzenes sacījušas, ka gribot tikpat labu vīramāti.

Kāds ir jūsu noslēpums?

(Smejas.) Nemācēšu teikt.

arī es esmu saņēmusi *Zelta matu* gan kā pirmā, gan otrā plāna aktrise.

No kurienes interese par teātra spēlēšanu?

Cik vien sevi spēju atcerēties, esmu bijusi uz skatuves. Skolā biju ļoti atraktīvs meitēns. Nāku no Ventspils un, kad mācījos vidusskolā, darbojos teātra studijā. Piedalījās arī daiļlasīšanas konkursos.

Vai jums ir kāda mīļākā loma?

Lomu ir izspēlēts tik daudz, ka grūti pateikt, kura būtu tā mīļākā. Katra sirdī mīļa. Grūti ir lomā

Es mīlu tevi, Vārme

Ar nosaukumu, kas aizgūts no populārās TV spēles *Es mīlu tevi, Latvija!*, pagastā notikušas pirmās erudīcijas sacensības starp divām komandām.

Tās noorganizējusi bibliotekāre Edīte Krasnopa: „Spēli gribēju sarīkot jau pirms diviem gadiem, bet pandēmijas dēļ iecerī nācās atlikt.” Viņa uzrunājusi divas aktīvas ģimenes. Brāļi Aigars un Jānis Druvaskalni piekrituši, un katrs veidojis savu komandu. Jautājumi bijuši tikai par Vārmē – tās iedzīvotājiem, vēsturi un citiem notikumiem. Pēc pirmajiem mūzikas akordiem bijis jāatmin dziesma, bet *klusajos telefonos* jāizstāsta pagasta pārvaldes vadītājas Leldes Oses un labiekārtošanas speciālistes Ritas Dravnieces dzīvesstāsts. Beigās ar divu punktu pārsvaru uzvarējusi Aigara komanda. Paredzēts, ka nākamreiz spēle notiks oktobrī.

Aigara Druvaskalna erudītu komanda: Vineta Āboliņa, Rīta Dravniece, Ilze Druvaskalna un pats Aigars.

Erudīcijas spēles brīdī – Jāņa Druvaskalna komanda: ar viņu kopā Līga Druvaskalna, Signe Braslauska un Agnese Moldovāne.

Dāvina divus kociņus

Vārme dāvinājumā saņēmusi divus kociņus, kas iestādīti parkā *Aizupītes*.

Lai pagasts kļūtu vēl skaistāks, ošlapu kļavu uzdāvājusi vārmeniece Iveta Erdmane. Savukārt sarkanlapainais bērzs saņemts no ukraiņu ģimenes, kura Vārmē pie radiem bija guvusi patvērumu no kara šausmām. Bērzu tā dāvājusi pateicībā par atbalstu un silto uzņemšanu pagastā. Šī ģimene jau devusies atpakaļ uz mājām.

Ošlapu kļavu pagastam dāvā iedzīvotāja Iveta Erdmane, blakus viņai – labiekārtošanas speciāliste Rīta Dravniece. Tālumā redzama ukraiņu ģimenes dāvāna – sarkanlapainais bērzs.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Petūnijas un tām līdzīgās kalibrahojas ir daudzveidīgas. Interese par tām nemazinās, jo selekcionāri piedāvā arvien jaunus veidus un neierastas krāsas.

Modes jaunums ir ložņu smilga, ko ātraudzības dēļ mēdz saukt par nokareno bambusu. Tā vēl izskatās paretā, bet drīz sakopļos viss pods un izskatīsies kā zaļš ūdenskritums.

Stepju līgai pēc pāris nedēļām galos nāks arī baltas pūkas, kas plīvos kā mati vējā. Dažkārt tās podos tiek atstātas arī ziemā. Pārziemināt var, bet nedrīkst nogriezt.

Cilvēki kļūst praktiskāki un gaisadāros audzē arī ēdamas lietas – vienā podiņā var agri izaudzēt diezgan daudz pirmo gurķu.

Modē – zāle

Sintijas Gailītes siltumnīcās Īvandes pagasta Rogās paveras daudzveidība: no nelieliem dekoratīvās zāles pudurišiem līdz lielām petūniju bumbām.

ZAĻAIS ŪDENSKRITUMS

Dažādi nokarenu smilgu un stiebrzāļu veidi puķu dobei vai kastei piešķir vieglumu un dabiskumu, ienes pilsētā lauku burvību, izceļ blakus augošo ziedu krāšņumu un akcentē visu kompozīciju. Pašlaik topā ienākusi ložņu smilga. Šķiet, ka vecākajai paaudzei to labāk nepiedāvāt, lai nebūtu jādzird šausmināšanās: „Nu gan laiki pienākuši – prastu kamolzāli stāda puķu podā!” Taču Sintija atrauc, ka tā vis nav. Dekoratīvo zāli viņa tirgo jau vairākus gadus un ir novērojusi gandrīz pretējo – jaunā paaudze sāk interesēties, kas audzis vecmāmiņu dārzā, bet seniori interesējas par modi. Turklāt ložņu smilga (*Agrostis stolonifera*) nebūt nav prasta. Smilgas jau nokarājas krietni pāri poda malai – vēl paretas, taču drīz iespējami sakopļos, sasniežot pat metra garumu un izskatīsies kā zaļš ūdenskritums. To var gan vienu pašu audzēt iekārtā podā pie sienas, gan balkona kastēs kombinēt ar citām puķēm. It kā vienkāršā zāle tomēr ir dekoratīvais augs, tāpēc par to jābūt rūpīgā – nedrīkst iekaltēt, jo tad kļūs dzeltena. Regulāri jālaista un jāmēslo.

GUDRI PIRCĒJI

„Kuldīgā cilvēki ir dārkopībā ļoti izglītoti,” piemin Sintija. „Pārceļoties no Ventspils, biju pārsteigta par pircēju interesi tirgū. Ļoti ziņoši – varam dalīties pieredzē, rodas sapratne un uzticība, vieglāk arī audzētājam un tirgotājam.” Nepacietīgākie puķes gaisadārzam iegādājušies jau maijā, bet aukstā pavasara dēļ ik vakaru nesuši siltumnīcā, verandā vai citā slēgtā telpā. Dārzniece teic, ka liela daļa augu tomēr ir diezgan izturīga: ne tikai atraitnītes, kam aukstums pat patīk, bet arī verbenas, pelargonijas, smilgas, gazānijas var droši stādīt laukā, jo tās iztur nelielas salnas, petūnijas pat līdz –7 grādiem. Toties begonijas, leduspuķes un samtenes ir jutīgākas – tās jātur telpās vai jāpiesedz. Bet laika prognoze rāda, ka salnas beigušās.

NAV JĀAMPELĒJAS

Šķiet, ka petūnijām, kas strauji modē nāca pirms daudziem gadiem, nu vairs nav tāda noietā. Tomēr interese par tām nemazinās tāpat kā par mūžsenajām pelargonijām un begonijām, jo selekcionāri piedāvā arvien jaunus šķirnes un neparastus veidus un krāsas. Tās vairāk pērk tāpēc, lai dāvinātu. Dārzniece novērojusi, ka cilvēki kļūst praktiskāki un dārzā izvēlas tādus augus, kas prasa maz darba. Tomēr petūniju īpašā aprūpe esot mīts no agrākiem laikiem. Vecie ziedi nav jāizlasa – tie nobirst paši un raisās jauni, ja augs tiek pabarots. Ja kāds gribot ampelēties, lai ņemas, bet pietiekot papurināt, lai nobirst. Mēslojumam dārzniece izmanto sen pārbaudīto *Kristalonu*.

Puķu laiks uzplaucis

Puķkopībā turpinās pārsvarā iepriekšējo gadu tendences, bet ienāk arī jauni akcenti. Aukstais pavasaris no audzētājiem prasījis lielu pacietību, bet tagad lielas salnas naktis vairs nedraud – krāšņumaugu un arī jutīgāko puķu stādu tirdzniecība rit pilnā sparā.

„Katram audzētājam savs rokraksts,” atzīst Sintija Gailīte no Īvandes. Viņas meistarstīķis krāsu spēlē ir improvizācija ar pelargoniju ziediem un efejām līdzīgajām lapām.

Par krāsām runājot, Sintija atzīst, ka no teiktu modes tendenču nav. Izvēle atkarīga no gaumes, dārza iekārtojuma, mājas sienas krāsas u.tml. Dažkārt izvēli nosaka izjūtas. Ja ziemā nav bijis sniega, cilvēki pērk baltas atraitnītes. Virieši bieži vien nespēj paši izvēlēties, kādu krāsu lai dāvina mīļotajai sievietei: „Tad es iesaku, lai pērk tādā krāsā, kādā viņa krāso lūpas vai ģērbjas.”

Smilgas, grīšiļi un cita dekoratīvā zāle ir vienkāršs, vienlaikus savdabīgs akcents starp citiem krāšņumaugiem.

Audzētāja Kristīne Cine stāsta, ka tirdzniecība iet vaļā, jo ilgi gaidīts siltais laiks, kad krāšņumaugus var stādīt laukā.

Celozijām, ko neparasto ziedu formu dēļ sauc arī par gaiļa sekstēm vai spalvainītēm, ir arvien košākas un dzīvniecīgākas krāsas.

Heihēras dažādos toņos stādījumus savdabīgi izdaiļo.

Kuldīdznieki veido paši

„Pērk visu – katram savas vēlmes un vajadzības. Izvēle ir liela, bet ilgi bija jāgaida, kad beidzot varēs stādīt laukā,” teic dārkope Kristīne Cine no Rumbas pagasta.

Viņa brauc uz Saldus un Kuldīgas tirgu, tirgojas arī pie mājas, jo *Jaunmeldru* siltumnīcās atrodas Saldus ceļa malā piecus kilometrus no Kuldīgas. Dārzniece novērojusi, ka saldenieki biežāk vēlas jau gatavas kastes vai podus, bet kuldīdznieki vairāk pērk stādījumus, audzē un komplektē paši. Noiets ir gan mazprasīgiem augiem, gan tādiem, kam vajag īpašu uzmanību. Komplektus jau diezgan agri pasūta iestādes un uzņēmumi: atbrauc pārstāvis, izstāsta, kur gaisadārzai vai podi un kastes uz zemes atradīsies, un par pārējo gādā dārkopis.

Siltumnīcās plašajā klāstā dominē ierastās puķes un dekoratīvo augu šķirnes, bet ir lielāka krāsu bagātība. Blakus zaļajām ar īpatnējo sudraboju izceļas rozīgās un rūsganās heihēras. Piedāvājumu papildina garšaugi, kurus var stādīt gan dobē, gan kastē. Kādreiz uz zaļumiem pircēji skatījušies maz, bet tagad ļoti pieprasa, turklāt nekombinē ar krāšņiem ziediem, bet podā audzē vienus pašus. Arvien biežāk pagalmā vai pie mājas sakarināti tikai tādi, spēļojoties ar lapu krāsām.

Jaunmeldru modernajā siltumnīcā ir plašs un pārskatāms piedāvājums.

Gan uz palodzes, gan dobē vai puķu kastē var audzēt garšvielas, piemēram, timiānu un nokareno rozmarīnu.

Viss notiek uz labu

„Sociālais darbs nav viegls, jo jāstopas ar dažādiem cilvēkiem, kuriem klājas grūti. Taču, ja izdodas kādam dzīvi kaut nedaudz uzlabot, tad ir enerģija iet un strādāt,” atzīst Ārija Brūdere.

„Dzīvē viss sakārtojas, un Dievs noliek katru savā vietā – ja arī kaut kas notiek ne tā, kā gribētos, galu galā pārmaiņas ir uz labu,” atzīst snēpelniece, Kuldīgas novada sociālā dienesta darbiniece **ĀRIJA BRŪDERE**. Par ilgstošu darbu, palīdzību cilvēkiem un darbošanos sabiedriskā organizācijā pašvaldība Latvijas neatkarības atjaunošanas dienā šogad viņai pasniegusi atzinības rakstu.

Par floristi Ārija Brūdere gājusi mācīties tāpēc, lai dekorētu baznīcu. Tagad viņas pušķi rotā gan dievnamu Snēpelē, gan citas telpas un svinības.

Iespaidīgais vainags veidots no pupu pākstīm – viss no dabīgiem materiāliem, kas izaudzēti pašas dārzā. Vienīgi pamats ir plastmasas vingrošanas aplis, kā arī stieplītes, ar ko pākstis sastiprinātas. Darbs netiek svērts, jo tas esot sirdij tikams brīvā laika kavēklis.

NAV RĀMJOS IELIEKAMS

„Pašpārliecināta, eleganta, saimnieciska, gudra, strādīga,” tā Ā. Brūderi raksturojuši kolēģi. Bet sarunā ar *Kurzemieku* sociālā darbiniece, Snēpeles luteriskās draudzes priekšniece, floriste, divu meitu mamma, vecmāmiņa četriem mazbērniem, dārzkope un citādi sabiedriski aktīvā sievietē ir diezgan kautrīga. Nevēloties, ka tiek īpaši cildināta. Pašvaldības atzinības raksts bijis pārsteigums, jo viņa vienkārši godīgi un kārtīgi darot savu darbu. Taču kolēģi teic, ka krietni vairāk, nekā prasa pienākumi, jo sociālo darbu jau nemaz nevar tā ielikt rāmjos un tam velīt novērtēt.

redzējusi uzrakstu *Snēpele*. Meitai nosaukums palicis prātā, kaut viņa nav zinājusi, kur tāda vieta vispār ir, kādi cilvēki tur dzīvo un ko dara. Tomēr pēc studijām jaunā agronome taisnā ceļā devusies uz kolhozu *Snēpele*. Tā viņa šeit dzīvo vairāk nekā pusgadsimtu un izvēli ne mirkli nav nožēlojusi.

PATĪK PALĪDZĒT

Kad kolhozs izjucis, Ārija sākusī strādāt par sociālo darbinieci. Darbs jau iepriekš iepazīts, jo kā pagasta padomes deputāte viņa darbojusies sociālo un izglītības lietu komisijā. Ārijai vienmēr patīcis strādāt ar cilvēkiem, palīdzēt un rast risinājumu kādai problēmai. Tolaik sociālā joma nav bijusi vēl tik plaša, vajadzējis tikai pamācīties, lai iegūtu atbilstošu izglītību.

Šajā profesijā nostrādāts jau vairāk nekā 20 gadu. Kādreiz sociālās palīdzības sistēma bijusi citādāka un it kā vienkāršāka, jo pabalstus piešķirušī deputāti padomes sēdē. Kopš pēdējās reformas sociālie darbinieki sadalīti pa sfērām. Ārijas ziņā ir palīdzība pieaugušajiem. Pamatdarbavieta ir Snēpelē, bet tāpat jābrauc pie klientiem uz diviem kaimiņu pagastiem: Turlavu un Laidiem. Snēpelnieces ieskatā labklājība Latvijā pa šiem gadiem kopumā ir augusi, tajā pašā laikā plaša starp turīgajiem un mazāk nodrošinātajiem palielinājusies. Valstij esot vairāk jādomā, kā celt zemās algas.

IR ARĪ VEIKSMES STĀSTI

„Mani klienti ir dažādi,” teic sociālā darbiniece. „Ir tādi, kas

varbūt tiešām negrib strādāt, bet ļoti daudzi nevar: slimi, veci, atkarīgi. Daļa ilgstoši palikuši bez darba, nolaiduši rokas, atmetuši cerības un paši necenšas dzīvi mainīt. Bet ir jau arī veiksmes stāsti. Tas priecē un dod enerģiju strādāt. Man patīk cilvēkus uzslavēt kaut par nieku. Var redzēt, kā viņi atplaukst, atveras, uzticas. Iznāk veiksmīga sadarbība.

Snēpele man šķiet kā miera osta, kur vienmēr bijuši strādīgi cilvēki. Ja nevar darbu atrast te, jo laukos jau ir pašvaki, tad meklē pilsētā. Maz nāk uz pagastu lūgt palīdzību. Neko sliktu nevaru teikt arī par Turlavu un Laidiem, bet tur strādāju tikai kopš oktobra un neesmu vēl cilvēkus iepazīsusi. Taču Snēpele ir kā uz delnas – 50 gadus paaudzes nomainījusās.

Nav jau tikai baltas dienas dzīvē arī man. Bijuši brīži, kad viegli nav gājis. Tādos brīžos atdarās tas labais, kas citiem dots. Ne jau velti ir teiciens, ka dots devējam atdodas.”

IZGLĪTĪBA LIETI NODER

Vienmēr apgūt ko jaunu snēpelniecei patīk. Viņa ir diplomēta floriste, beigusi arī Latvijas Kristīgo akadēmiju. Zināšanas viņa liek lietā: sākumā domājusi dekorēt tikai baznīcu, bet nu pušķi tiek pasūtīti gan telpu rotai ikdienā, gan kāzām, jubilejām un citām svinībām. „Bērniņā un skolas laikā man ļoti patika zīmēt,” stāsta Ārija. „Skolotāji brīnījās, ka esmu aizgājusi studēt lauksaimniecību, nevis mākslu. Bet Dievs tā sakārtoja, un floris-

tika man ir kā gleznas radīšana. Tāds jauks un sirdij tuvs brīvā laika kavēklis.”

Arī zemes darbi nav aizmirsti. Saimniecība gan neesot liela, bet pietiekams piemājas dārzs un siltumnīca, kur izaudzēt puķes, zemenes, ķiplokus, kartupeļus, gurķus un salātus savai ģimenei un citiem, ko padalīties.

TALANTĪGI UN TICĪGI CILVĒKI

Taujāta par baznīcu, Ārija stāsta, ka Snēpelē dievnamam bijis pakļauts padomju represijām: izlaupīts un pārvērsts par šķūni. Vēlāk ierīkota sporta zāle. Ārija augusi kristīgā ģimenē, bet uz dievkalpojumiem vecāki nav veduši, jo padomju laikos jau tas nebija iespējams, bet ticību Dievam mamma iemācījusi. Līdz ar Atmodu snēpelnieki sarosījušies dievnamu atjaunot tā patiesajiem mērķiem, arī Ārija pievienojusies. Viņa gan neatminas, kā tas noticis, – acīmredzot Dievs tā ceļu iezīmējis, un tas atvēries pats.

„Ne velti ir teiciens, ka dots devējam atdodas.”

Atjaunotās draudzes pirmā priekšniece bijusi toreizējā bibliotekāre Rasma Zariņa. Ārija piebilst, ka Snēpelē netrūkst talantīgu cilvēku, kam Dievs devis dāvanas, lai paši savām rokām izdarītu lielas lietas. Draudze nav liela, kā jau laukos. Bet stipra un rosīga gan. Par baznīcu, tās ļaudīm, jau paveikto un iecerēm

tagadējā draudzes priekšniece varētu stāstīt ilgi.

NEKUR NAV TIK LABI KĀ MĀJĀS

Ārijas meitas līdzīgi mammai izvēlējušās profesiju, kas palīdz cilvēkiem: Vineta ir sociālā darbiniece Kuldīgā, Ilze – ģimenes ārste Rīgā. Meitas ar ģimenēm atbrauc mammu apciemot, palīdz saimniecībā, kad vien var. Pēc gadiem Ārija jau nopelnījusi atpūtu, bet vēl nedomā darbu pamest. Kad pienāks laiks, tad iešot pensijā. Un, kad parādīšoties kāds, kam šis darbs vajadzīgs vairāk, jo neviens jau nav neaizvietojams. Lai arī jaunībā pēc studijām Ārija izvēlējusies dzimtajās mājās neatgriezties un patstāvīgu dzīvi sākt citur, nekāda laimes meklētāja neesot un nekad nav prātojuši Snēpeli pamest. Bijis gan tāds pārbaudījums, kad dzīve šeit kļuvusi psiholoģiski grūta. Uz mirkli pazībējusī doma pārcelties, bet Ārija atcerējusies visiem labi zināmo, ka no sevis neviens nevar aizbēgt. Un ka nekur nav tik labi kā mājās.

„Kas to lai zina, kā būtu bijis citur. Neesmu laimes meklētāja, bet es tiešām jūtos laimīga šeit. Reizēm kāds piemin, kā es varu visu pieņemt tik mierīgi. Bet man jau nav lielu krenķu, un es ne uz vienu ļaunu prātu neturu. Ko tāda krenķēšanās dod? Tā jau neatrisinās ne liela problēma, ne sūkumi. Tikai veselību var saņemt. Man patīk, ja cilvēki apkārt ir priecīgi un labi saprotas.”

Daina Tafelberga
Lailas Liepiņas foto

„Ko tāda krenķēšanās dod? Tā jau neatrisinās ne liela problēma, ne sūkumi.”

TAISNĀ CEĻĀ UZ SNĒPELI

Ārija stāsta, ka ir snēpelniece, jo šeit dzīvo un strādā jau ilgu gadu. Taču dzimusi Nīkrācē, kur pavadījusi bērnību un skolas gadus, līdz studēt par agronomi aizgājusi uz toreizējo Lauksaimniecības akadēmiju Jelgavā. Vecāki strādājuši padomju saimniecībā *Nīkrāce*. It kā jau nav bijis slikti, tomēr kaut kas Ārijai vilcis citur – varbūt vienkārši gribējies tikt prom no ierastās vietas, pamēģināt, kā ir citur. Mamma reiz ieminējusies, ka ceļā uz Nīkrāci

Māris Narvils: „Nevajag visu iztaisnot”

Tie, kuri interesējas par dārzniecību un arī vides jautājumiem, ne reizi vien būs dzirdējuši par tādu virzienu kā permakultūra. Taču joprojām daudziem nav līdz galam skaidrs, kas tas īsti ir. Ko nozīmē saimniekot dabai draudzīgi pēc permakultūras principiem, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra seminārā skaidroja augkopības speciālists Māris Narvils.

Viņš šo jomu pazīst ne tikai teorētiski, bet arī praktiski, jo šādi darbojas savā saimniecībā – Priekules novada *Līgotēs* izveidotajā *Gramzdas Ēdenes dārzā*. „Permakultūra man ir tuva, jo runa jau nav tikai par dobēm. Tas ir uzskatu kopums, dzīves sistēma,” atzīst M. Narvils. Šai uzskatu sistēmai ir sekotāji gan Latvijā, gan daudzās citās valstīs.

JĀIZŠKIRAS PAR VĒRTĪBĀM

Ētiskie pamatprincipi ir šādi: „Rūpējies par cilvēku, rūpējies par zemi (augšni), esi par godīgu sadali!”

„Ir svarīgi tiekties uz tādu dzīvesveidu, kas nekaitē citiem un Zemei. Pasaulē šie principi tiek rupji pārkapti. Notiek vērtību graušana, un tas ir ļoti bīstams process. Mums ikvienam jāsauglabā cilvēka cienīgas vērtības, kas nodrošina to, ka varēsim pastāvēt paudžu paudzēs. Ir būtiski katram pašam izšķirties, kādām vērtībām sekot.” Permakultūra aicina sadarboties ar citiem un palīdzēt citiem: „Savstarpējs atbalsts ir ļoti vajadzīgs. Viss, kas ved uz sadarbību, jāveicina. Un pret visu to, kas šķēļ, ir jāiestājas.” Permakultūras piekritēji bieži vien rīko seminārus, meistarklases un citus pasākumus, kuros dalās gan ar dārzos izaudzēto, gan ar zināšanām un pieredzi. Notiek arī talkas. „Cilvēkiem mēdz likties, ka padaloties viņi kaut ko zaudēs, bet patiesībā viss ir otrādi. Daloties iegūstam, piemēram, jaunus draugus, paziņas. No jebkuras mācību grupas mācās arī tās vadītājs. Tā ir normāla informācijas un pieredzes apmaiņa.”

ARĪ IEKŠĒJĀ PASAULE

Svarīgi esot arī tas, kas notiek mūsu iekšējā pasaulē, kad dodamies uz dārzu. „Noskaņojumu un attieksmi jūt arī citas dzīvās būtnes, dzīvotne. Pozitīvai attieksmei jābūt gan pret cilvēkiem, gan pret to, kas apkārt.

Mēs esam daļa no Zemes milzīgās ekosistēmas.”

Šodien izskan aicinājumi būt videi draudzīgiem. Taču dažreiz tie kļūst par tukšiem saukļiem: „Jāsaprot, ka cilvēka darbība nekad nebūs tāda, kas ietekmi uz vidi neatstāj. Tā ir utopija. Tas pats attiecas uz klimata neitralitāti. Cilvēku darbība vienmēr rada sekas, tikai tās var būt ļoti izteiktas un negatīvas vai diezgan nenozīmīgas.”

Permakultūrā uzsvertas rūpes par augšni, proti, ikviens, kuram pieder kaut vismazākais zemes plekštis, var ar savu darbošanos to vai nu bagātināt, vai degradēt un noplicināt. „Augšnes veselība ir cieši saistīta ar mūsu veselību. Slimā augsnē izauguši produkti nespēj nest veselību cilvēkam. Ir būtiski nodrošināt veselību videi, kurā droši varam dzīvot mēs un arī nākamās paaudzes.”

SKATIES APKĀRT!

Tie, kuri par šo jomu jau interesējušies, visticamāk, zina, ka bieži minēti 12 pamatprincipi. Tos formulējis austrālietis Deivids Holmgrens, ko uzskata par vienu no permakultūras pamatlicējiem. Viens skan šādi: „Novēro un mijiedarbojies!” Tas nozīmē to, ka jāiemācās ieskatīties tajā vidē, kas mums apkārt. Jāsaprot, kādi ir vietējie apstākļi: klimats, reljefs, ceļi, infrastruktūra. Dažreiz jaunie lauku īpašnieki, kam ir daudz naudas, ar vērienu pārveido vidi: pārvieto daudz zemes, rok diļķus, izmaina to krastus. Veido vidi pēc pašu ieskatiem. Bet vajadzētu mijiedarboties un pārveidot tikai minimumu, maksimāli izmantojot to, kas ir. „Tā ir prasme paskatīties apkārt, resursus izmantot gudri. Tas būtu jāiemācās visās sfērās, arī veidojot pilsētvidi, ceļus. Nevajag visu iztaisnot vai veidot milzīgus uzbērumus. Tas demonstrē cilvēka pseidopārākumu pār dabu,” uzskata M. Narvils.

Māris Narvils pie dobes, kas veidota no siena ruļļiem. Tādas iesaka tad, ja saimniecībā ir siena vai salmu ruļļi, kurus nevajag citiem nolūkiem. Tos satīpina kopā, uz tiem uzber augšni un tad stāda augus. Veidojas siltā dobe. Ieguvums arī tas, ka cilvēkam tā ir ērtā augstumā.

VISS NAV TIK ZAĻŠ

Tāpat svarīgi pētīt, kādi resursi saimniecībā tiek izmantoti un kurus var aizstāt ar vietējiem. Ko no tā, kas paliek pāri, var izmantot atkārtoti. Svarīgi ir globālus resursu aprites ciklus aizstāt ar vietējiem, veidot īsus materiālu un enerģijas aprites ciklus, uzskata permakultūras piekritēji. Tāpat ir būtiski sadarboties ar kaimiņiem un citiem cilvēkiem pagastā.

Cits pamatprincips aicina tvert un uzkrāt enerģiju. Proti, saule, ūdens, vējš un biomasas – tie ir brīvi pieejamas enerģijas avoti. Kombinējot to visu, varam lauku saimniecības padarīt neatkarīgākas. Taču, kas attiecas uz saules paneļiem un lielajām vēja turbīnām, M. Narvils uzskata, ka šīs tehnoloģijas nebūt nav tik zaļas, ja ņem vērā ražošanu un utilizāciju: „Atjaunojamo resursu izmantošana ne vienmēr ir tik ļoti zaļa, kā to pasniedz. Tam vienmēr apakšā ir politika un liels bizness.” Saules enerģiju viņš iesaka drīzāk pārvērst siltumā, nevis elektrībā.

NE VIENMĒR TAISNAIS CEĻŠ

Vēl cits princips aicina iegūt ražu, un tas ir diezgan pašsaprotami tiem, kuriem ir dārzs vai lielāka lauku saimniecība. M. Narvils uzsver arī to, ka tieši šodien ir svarīgi pārtiku audzēt pašiem, ja vien tāda iespēja ir.

„Slimā augsnē izauguši pārtika nespēj nest veselību cilvēkam. Ir būtiski nodrošināt veselību videi, kurā droši varam dzīvot mēs un arī nākamās paaudzes.”

zā, kur vieni augi palīdz apkarot kaitēkļus vai bagātina citus, gan uz cilvēku dzīvi sabiedrībā.

SOLĪTI PA SOLĪTĪM

Tāpat ieteikta neliela, pakāpeniska rīcība: „Plāni mums mēdz būt milzīgi, taču reti tos izdodas realizēt pilnībā. Piedzīvojot neveiksmes, zūd motivācija.” Labāk apņemties uztaisīt vienu permakultūras dobi šajā sezonā nekā vienā rāvienā pārveidot visu dārzu. „Gribot izdarīt visu uzreiz, visticamāk, rezultāts nebūs tāds, kādu būtu gribējies, jo ir vajadzīgs darbs, laiks, arī nauda. Labāk katru sezonu pa solītim. Pēc viena maza gūstam entuziasmu un iedvesmu spert nākamās.”

Svarīgi izmantot un novērtēt daudzveidību: „Viss dārzā nav jādara tikai pēc vienotas tehnoloģijas. Var izmantot dažādas metodes, pētīt, kuras strādā labāk. Daudzveidība nodrošina stabilitāti, un tai jābūt no augšnes. Sugu daudzveidība augšnes virspusē nes daudzveidību produktos. Tas stiprina veselību. Ja esam veseli, tad domājam pozitīvi, varam veidot sabiedrību ar labu perspektīvu.”

MEŽS PATS SEVI SARGĀ

Sākumā varbūt ne tik viegli izprotams princips skan tā: „Izmanto un novērtē robežjoslas un malas!” M. Narvils skaidro: „Tas ir ļoti interesants princips. Starp dažādām vidēm ir pāreja. Meža mala ir pāreja uz pļavu, tīrumu. Diemžēl var novērot tendenci, ka robežjoslas tiek iznīcinātas. Cilvēki tās iztīra, likvidē tajās daudzveidību, padara tās dzīvām būtnēm nepiemērotas. Tie, kam ir meži, lūdzu, nedarīet tā, ka to pāreju, ko mežs dabiski izveido, jūs iznīcināt! Tā mežs pats sevi sargā no vētrām. Tā ir josla, kurā patīk būt arī putniem un dzīvniekiem.” Savukārt dārzā dobjū malās jābūt dažādiem augiem: „Zaļais zāliens ir zaļais tukšnesis. Tur nepatīk atrasties ne vabolei, ne tārpīnam, ne putniņam, tāpēc ka tie jūtas apdraudēti.”

Permakultūra arī aicina būt radošiem, ieviest jauninājumus, mainīties līdzīgi tam, kas notiek: „Daba ir radoša – ieskatoties tajā, vienmēr saskatīsim ko jaunu. To varam mācīties mūža garumā.” Radoši liekot lietā resursus, var iegūt gan lielāku neatkarību, gan estētisku un veselīgu vidi, kas tāda saglabāsies arī nākamajām paaudzēm.

Līga Gabrāne
Māra Narvila arhīva foto

PERMAKULTŪRA

• Jēdziens cēlies, saplūstot angļu vārdiem *permanent* (pastāvīgs, ilgstošs), *agriculture* (lauksaimniecība) un *culture* (kultūra).

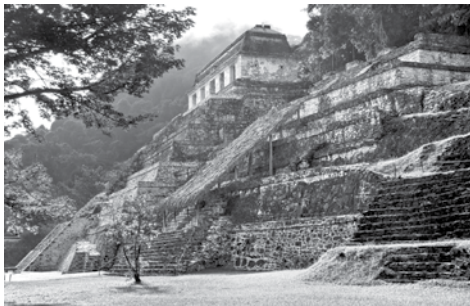
• 12 pamatprincipus formulējis austrālietis Deivids Holmgrens:

- Novēro un mijiedarbojies!
- Tver un uzkrāj enerģijas!
- Iegūsti ražu!
- Lieto pašregulāciju un pieņem atbildes reakcijas!
- Izmanto un novērtē atjaunojamos resursus!
- Nevairo zudumus un atkritumus!
- Plāno no modeļa koncepcijas līdz detaļām!
- Apvieno, nevis dalī!
- Izmanto nelielus, pakāpeniskus risinājumus!
- Izmanto un novērtē daudzveidību!
- Izmanto un novērtē robežjoslas jeb malas!
- Radoši reaģē uz pārmaiņām!

PASAULĒ

Kas tā par vietu? 19. kārtā

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Maiju pilsēta Meksikas dienvidos, saukta par Piramīdu džungļiem, gājusi bojā 8. gadsimtā. Šīs pilsētas drupas datētas apm. ar 799. gadu p.m.ē. Pēc pagrimuma tā aizaugusi ar ciedra, sarkankoka un sapodillas koka džungļiem, taču ir atjaunota. Vidēja izmēra pilsēta, taču tajā ir daži izcili maiju arhitektūras, skulptūru, bareljefu u.c. paraugi. Liela daļa pilsētas vēstures ir rekonstruēta, lasot hieroglifu uzrakstus uz daudzajiem pieminekļiem. Līdz 2005. gadam atklātā teritorija aizņēma līdz 2,5 km², taču tiek lēsts, ka ir izpētīti mazāk nekā 10% no kopējās platības, atstājot daudz džungļu klātas struktūras. 2017. gadā to apmeklēja gandrīz miljons tūristu. Kas tā par vietu, un kur tā atrodas?

Atbildi gaidām līdz 26. maija 11.00 e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

18. kārtas atbilde: Cestiusa piramīda, Roma, Itālija.

Pareizi atbildējuši: Vilnis Bēniņš, Inese Midrijāne, Gunta Grundmane, Daina Gerente, Gunita Rībena, Velta Višņevska, Indra Grandava, Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Gunta Folkmane.

Konkursu atbalsta veikals Cikāde.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no Kurzemnieka numuriem un līdz 26. maija 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kā sauc mākslinieces Agneses Veinbergas gleznu izstādi?

Atbilde: Padures pagastā darbojas sieviešu vokālais ansamblis Harmonija.

Pareizi atbildējuši: Gunta Grundmane, Daina Gerente, Gunita Rībena, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Indra Grandava, Ingars Neimanis, Gunta Folkmane.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

MANS VAĻASPRIEKŠ

Uz riteņa jau no mazotnes

Kuldīdznieks Dzintars Ausmanis kopš bērnības aizraujas ar riteņbraukšanu un tagad piedalās velomaratonos – pēdējos divos gados izcīnījis 2. vietu pusmaratona distancē Vivus.lv MTB sacīkstēs.

Dzintars beidzis pašreizējo V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolu, studējis Ventspils augstskolas Vadības un sociālo zinātņu fakultātē un tagad kopā ar brāli Mārtiņu Ausmani vada galdniecības uzņēmumu MMēbeles.

MEHĀNISMS JĀIZPROT

Nopietni ar riteņbraukšanu sācis nodarboties 12 gadus, kad iestājies sporta skolā: „Pirms tam izmēģināju volejbolu, futbolu, vieglatlētiķi, taču īslaicīgi, jo ātri sapratu, ka tie man nav tik tuvi. Tad ar šo sporta veidu nodarbojās draugi, arī mani saistīja pati braukšana un tā tehnika, mehānika. Ja ir nopietns sporta ritenis, tad vajadzības gadījumā pašam jāprot salabot. Protams, ir riteņu meistari, taču liela daļa braucēju saprot riteņa mehānismu un prot salabot, ja sacensībās gadās kāda krīze. Kuldīgā nemaz nav tik daudz cilvēku, kuri labotu sarežģītākus riteņu modeļus.”

EMOCIJAS UN IZTURĪBA

Vairākus gadus Dzintaram nedēļā ir seši intensīvi treniņi: „Pirmdienas vienmēr ir brīvdienas, pārējās braucu trīs četras stundas. Man patīk, ka Kuldīgā ir plašas iespējas, pa kādiem ceļiem braukt, – varu dienas uzdevumam pielāgot vidi. Tāpat ir diezgan droši – satiksme nav liela. Es lielākoties braucu pa

Dzintars Ausmanis Vivus.lv MTB maratonā Talsos. Šī pilsēta viņam ir viena no mīļākajām treniņa vietām.

šoseju. Ja ar kalnu riteni, tad izvēlos Maņģenes meža ceļus.”

Treniņā Dzintars nobrauc ap 30 kilometru, taču garākos pārbraucienos esot 100 vai pat vairāk. Ilgums atšķiras atkarībā no treniņa intensitātes un uzdevuma – var būt no pusotras līdz pat sešām stundām. Garākā distance bijusi no metnē Kiprā – 167 kilometri.

„Cilvēki, kuri ar sportu nenodarbojas, bieži jautā, ko es no tā iegūstu. Iemeslu ir daudz. Man patīk pats process un izaicinājumi, kas rodas ceļā, dažādu šķēršļu pārvarēšana gan fiziski, gan psiholoģiski. Šo gadu laikā esmu jūtami uzlabojis fizisko stāvokli, kas savukārt

ļoti saistīts ar mentālo veselību. Pirms sacensībām un to laikā ir stress un citas emocijas, kas jāpārvar, savukārt pēc tam lielākā godalga ir gandarījums par paveikto. Tāpat man patīk justies fiziski spēcīgam. Emociju kopums un tā iegūtā izturība palīdz arī ikdienā darbavietā.”

JĀZINA NOLŪKS

Svarīgi, lai pats braucējs ir spējīgs, taču liela nozīme ir arī labam ritenim. Vaicāts, kur iegādāties labu, viņš aicina Kuldīgā uzmanīties no dažiem veikaliem, kur, viņaprāt, pārdod riteņu izstrādājumus. „Lai nodarbotos profesionāli,

Dzintars Ausmanis pagājušā gada Latvijas čempionātā MTB maratonā, kurā gatavojas startēt arī šogad.

jābūt sporta ritenim, kas paredzēts augstai slodzei. Tad konkrētais modelis jāizvērtē pēc tā, pa kādiem ceļiem gribēsiet braukt: pa šoseju, meža vai grants ceļiem.”

Dzintaram tuvāki ir grants ceļi, lai gan viņš trenējas lielākoties uz šosejas: „Pēdējos gadus vairāk braucu ar kalnu divriteņiem, jo sacensības, kurās piedalos, notikušas pa meža vai grants ceļiem. Latvijā piedalos Latvijas Valsts mežu un Vivus.lv rīkotajos velomaratonos. Vēl esmu nedaudz braucis Itālijā, Igaunijā, Kiprā, pirms divām nedēļām biju Polijā. Vairāk braucu pa Latviju, taču gribētu biežāk būt riteņbraukšanas lielvalstīs, kur ir

labs klimats un ceļi, piemēram, Itālijā vai Spānijā.”

IZGLĀBJ SNIKERS

Vaicāts par mīļāko treniņa vietu, Dzintars atklāj, ka tie ir Talsi: „Tā ir viena no manām topa vietām. Tuvu Kuldīgai, apkārtnē ir pietiekami sarežģīta – daudz mazu celiņu, taciņu un pakalnu, kas braukšanu padara interesantāku un izaicinošāku.”

Bet, jautāts par neparastāku atgadījumu, viņš stāsta: „Negadījumi un traumas gadās bieži. Nereti treniņos ir tādas kā cukura krīzes – cukura līmenis nokrītas tik zemu, ka pilnībā pazūd spēks, ir grūti redzēt ceļu. Reiz braucu pa Skrundas šoseju, kļuva ļoti slikti, domāju – kā lai tieku mājās. Atcerējos, ka Raņķos jābūt veikalam, aizbraucu uz turieni un jautāju vietējiem, bet izrādījās, ka jau vairākus gadus veikala nav. Nodomāju, ka traki būs, bet uz šosejas pretī – riteņbraucējs Ģirts Vēvers, kuram kabatā batoniņš Snickers! Viņš mani todien izglāba, un tas bija gardākais šokolādes batoniņš, kādu biju ēdis.”

Dzintars jau piedalījies Alūksnes velomaratonā. Šogad vēl plāno būt Latvijas čempionātā kalnu divriteņiem un, iespējams, arī Igaunijā.

Amanda Gustovska
Dzintara Ausmaņa arhīva foto

IEVĒRĪBAI! Konkursu uzvarētāji tiek noteikti reizi ceturksnī.

VĒSTURE

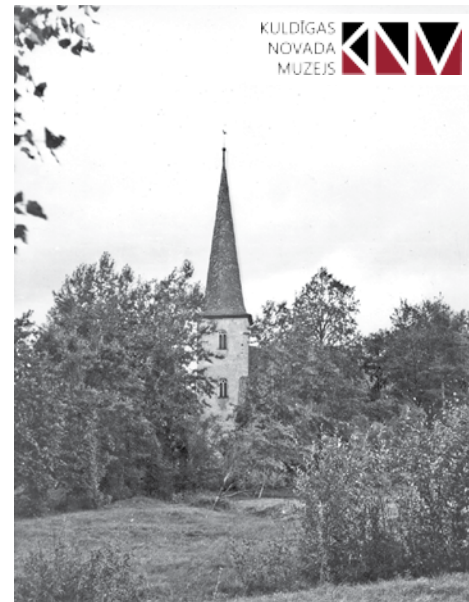
Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas novadā.

19. jautājums
Kādas baznīcas tornis redzams attēlā?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz 26. maija 11.00 sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

18. jautājuma atbilde: Aizputes iela Kuldīgā.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Gunta Grundmane, Antra Ābula, Daina Gerente, Indra Grandava, Ingars Neimanis, Dace Jansone.

KONKURSS

Pabeidz teikumu!

Meklē pilno teikumu Kurzemniekā un līdz 26. maija 11.00 sūti atbildi e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Meklēt 17. maija laikrakstā: „Vēl diskusijas izraisīja...”

Konkursa Mini, mini mīkliņu atbildes: 1. Dadzis. 2. Loga slēģi. 3.Sūd bambal. 4. Drukņope.

APSVEICAM!

Mīklu konkursa uzvarētāja šoreiz ir AUSMA KREIDERE. Pēc balviņas gaidām reklāmas nodaļā.

PĀRDOD

Labiekārtotu 2 istabu **DZĪVOKLI**, zemi *Kurzemītē*, garāžu Priedainē. Tālr. 22476206.

Veikalā *Bigus*, Piltenes ielā 19, **SIEVIEŠU** virsjakas, apavi, veļa.

Jauns žogu pievedums. Visu veidu **ŽOGI, VĀRTI**. Tirgojam metāla caurules. Piegāde. Tālr. 20030717.

SIA *Vēvers* ražo un piegādā priedes skaidu **BRIKETES** (250 EUR/paleta), mizas (50 EUR/1,3 m³ maiss), klucīšus (105 EUR/1,3 m³ maiss). Tālr. 26651831 vai www.vevers.lv.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā 252 eiro ar PVN par paleti. Tālr. 20331463.

SIA *AJG plus* – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezum **MALKU**; sausu, skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 29254530.

9–10 mēn. vecas, brūnas **DĒJĒJ-VISTAS**. Bez maksas piegāde, pērkot 10 gab. un vairāk. Tālr. 24976880.

MELNZEMI. Tālr. 29254530.

DĀVINA SIENU pakaišiem. Tālr. 20633660.

TRŪDMĒSLUS, 4 EUR par maisu ar piegādi. Tālr. 28946350.

PĒRK

ZEMI, mežus, izcirtumus, aizaugušas zemes. Tālr. 27604604.

Dāvji Mežs pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS** izstrādei. Nodrošinām samaksu uzreiz gan par cirmsmām, gan īpašumiem. Veicam arī stigošanu, das-tošanu. Sagatavojam visus nepieciešamos dokumentus mežniecībai, veicam arī īpašuma atdalīšanu un mērniecību. Atrodami Smilšu ielā 24, Kuldīgā. Tālr. 27406251.

Pašvaldības SIA *Ventspils Siltums* rīko **IEPIRKUMU** kurināmā (šķelda, malka) iegādei. Piedāvājumi iesniedzami līdz 2022. gada 26. maijam www.eis.gov.lv. Tālrunis uzziņām: 63602200, e-pasts: vent.siltums@ventspils.lv, www.ventspilssiltums.lv.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

Visu veidu **PADOMJU TEHNIKU**: kombainus *Niva, Jeņisej*; automašīnas *GAZ, ZIL, MAZ, KamAZ, KrAZ*; kāpurķēžu traktoros *DT-75, 74, T130, T150, T170*; ritenētraktoros *T150, T40AM, MTZ80, 82, JUMZ*; ekskavatorus *EO*. Tūlītēja samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Tālr. 27347347.

TRAKTORUS, piekabes. Tālr. 25357742.

SIA *AIBI* iepērk liellopus, jaunlopus, teļus, jērus, zirgus. Kautsvārā, dzīvsvārā. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Bioloģiem augstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 20238990.

SIA *Valinda* **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

VINGLIEMEŽUS, braucu pie klienta. Tālr. 24914134.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakal. Tālr. 29886349.

GLEZNAS, porcelānu, monētas u.c. senlietas. Tālr. 25928648.

DAŽĀDI

Veicam **JUMTA** darbus, maiņu, remontu u.c., **SILTINĀM** fasādes u.c., pievedam materiālus. Tālr. 22489517.

SADZĪVES TEHNIKAS remonts izbraukumā. Tālr. 27501427.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Ierīko **SPICES**, tīra **AKAS**. Tālr. 20499788.

Tīra **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 25942719.

Sertificēts **TAKSATORS** profesionāli izgatavos inventarizācijas lietu jūsu mežam. Cena: 50 EUR! Strādājam visā Latvijā! Tālr. 25731315.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. **PĒRKAM** zarus šķeldošanai. Tālr. 29150380.

Dāvji Mežs piedāvā bez maksas **APAUGUMA** novākšanu no aizaugušām lauksaimniecības zemēm, piemaksājām 1 EUR/m³ par katru sašķeldoto berkubu, kas iegūts no apauguma. Strādājam ātri un kvalitatīvi. Tālr. 27406251.

NOPLAUŠU zāli ar trimmeri Kuldīgā un raj. Tālr. 29891807.

MEKLĒ DARBU

ELEKTRIĶIS. Tālr. 26279280.

IZIRĒ

Vienistabas **DZĪVOKLI** ar centrālo apkuri, 200 EUR. Tālr. 2244 7206.

IZNOMĀ KOMERCTELPA Liepājas ielā, 30 m². Ir PVD atļauja. Maksa *runājama*. Tālr. 26567782.

LĪDZJŪTĪBAS

*Viss satīts nu kamolā ciešā,
Kur katrai dienai mežgls siets.
Tā pavediens tinies no dienas dienā,*

*Līdz mūžības sliekšnis sniegts.
/M.Jansone./
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Intai Šulcei, tēvu mūžībā pavadot.
Kurzemes rajona tiesas kolektīvs*

*Ilgu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji,
Lai nu viegli Zemes mātē
Pārkļāvu augumiņū.
/T.d.z./
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Intai Šulcei, tēvu mūžībā pavadot.
Sekcijas kaimiņi*

*Un atmiņas ziedēs ap viņu
Baltas kā ābeles.
/Ā.Elksne./*

*Visdziļākā līdzjūtība Antriņai,
Vincentam un pārējai ģimenei,
AIVI mūžībā pavadot.
Ieva, Kristiāna, Aija*

*Prāts negrib noticēt,
Sirds nesaprot,
Kam pēkšņi apdzisusi
Tava diena.
/K.Apškrūma./*

*Skumjās esam kopā un izsakām
visdziļāko līdzjūtību Antrai un
tuviniekiem, no AIVJA atvadoties.
Aldis, Gunita, Kalvis*

VĒLAS ĪRĒT

Ģimene vēlas īrēt **MĀJU** Kuldīgā, cena līdz 170 EUR. Tālr. 28958348.

VAJADŽĪGI

SIA *Gabriēla* (49002001356) aicina darbā **PĀRDEVĒJU** veikalā *ELDO* Kuldīgā, Jelgavas ielā 73. Alga: 700 EUR. Pieteikties: gabriela.lietvede@gmail.com vai pa tālr. 63242351.

SIA *Gabriēla* (49002001356) aicina darbā **PĀRDEVĒJU** veikalā *CITRO* Kandavā, Lielajā ielā 1. Alga: 700 EUR. Pieteikties: gabriela.lietvede@gmail.com vai pa tālr. 63242351.

Gulbūvju māju montāžai **NORVĒGIJĀ** – pieredzējuši **STRĀDNIKI**. Stundas likme: no 14 līdz 17 EUR. Tālr. 22353332, SIA *QLC* (40003775111).

Piedāvā darbu **MALKAS** zāģētājam, skaldītājam, trimmerētājam. Darbs Kuldīgā, samaksa: 25 EUR/dienā. Tālr. 29287258, I.K. *MM* (23084311764).

KURZEMNIEKU
jūnijam var abonēt

līdz 29. maijam:
www.abone.pasts.lv
(ietaupot 1,50 eiro);

līdz 27. maijam:
• pastā,
• pie pastniekiem,
• redakcijā (ietaupot 1,50 eiro).

Laikraksta *Kurzemnieks* redakcija klientus klātienē apkalpo katru darbdienu no 9.00 līdz 12.00.

DĀRZĀ

Arija Rudlapa,
agronome

Darbi no 24. līdz 31. maijam

24. maijs. Ziedu dienas. Sēj vasaras puķes un nektāraugus. Vāc ārstniecības augus. Arī rabarberu ražu var novākt un sagatavot uzglabāšanai.

25.–27. maijs. Lapu dienas.

Sēj zālājus un zaļbarības augus, salātus un garšaugus, kā arī citus lapu dārzeņus: gan viengadīgus, gan ilggadīgus. Augus laista un mēslo. Ganībās un zālienos apļauj nezāles. Apgriež jaunus, skrajus dzīvžogus.

28. maijs. Augļu diena. Stāda tomātus, papriku, ķirbjus un citus augļu dārzeņus. Sēj gurķus, kabačus, ķirbjus, griķus, pupas un pupiņas. No konteineriem pastāvīgā vietā stāda augļu kokus un ogulājus. Ja nav pa-

spēts, vēl var gan zirņus, gan vasarājus iesēt.

29. un 31. maijs. Sakņu dienas. Sēj un stāda sakņaugus: kartupeļus, bietes, burkānus, sīpolus un citus. Stāda kokus un vītenaugus no konteineriem. Ravē, rušīna un apstrādā augsni. Liek mulču uz dobēm.

30. maijs. Sēšanai un stādīšanai nelabvēlīgas dienas, bet var gan ravēt, gan rušināt, gan nezāles pļaut, arī kaitniekus ierobežot, ja tādi parādījušies. Arī mulčēt dobes, ja vajag.

Lasi mūs arī internetā:
www.kurzemnieks.lv/

KONKURSS

Jauniešiem – par autortiesībām

Latvijas skolu jaunieši aicināti piedalīties radošo darbu konkursā *Autorskola*.

Jāveido vizuāli, telpiski, audio un video darbi, un tajos jāattēlo autortiesību un blakustiesību tēma, izmantojot projekta logotipu un kādu atslēgvārdu, piemēram, *dziesma, dzejolis, fotogrāfija, kino* un citi. Konkursa uzdevums ir veicināt izpratni un sociāli atbildīgus lēmumus, kas skar autortiesības un blakustiesības. Aicināti piedalīties vispārīgglītojošo un profesionālās ievirzes skolu audzēkņi. Nolikums – mājaslapas www.atorskola.lv sadaļā *Aktualitātes*. Darbi jāiesniedz līdz 31. jūlijam, sūtīt e-pastā (info@atorskola.lv) vai pa pastu Misas ielā 3, Rīgā, LV-1058. Uzvarētāji tiks apbalvoti septembrī. Ikviens saņems apliecinājumu par dalību, labāko darbu autorus četrās vecuma grupās žūrija iepriecinās ar 100 eiro balvu.

Konkursu rīko Kultūras ministrija, Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība un autortiesību aģentūra *AKKA/LAA*. Projekta partneri cer saņemt pārsteidzošus mākslinieciskus autortiesību tēmas risinājumus un ir pārliecināti, ka izpratnē par intelektuālo īpašumu tas veicinās pozitīvas izmaiņas ne tikai skolēnu, vecāku un pedagogu vidū, bet arī plašākā sabiedrībā. Vairāk informācijas: *Autorskola.lv* vai pa tālr. 67605023.

Kristīne Āboliņa

Lasi mūs arī internetā:

www.kurzemnieks.lv/

Esi mūsdienīgs!
www.307.lv
 Sludinājumus laikrakstā
Kurzemnieks
 iesniedz ērti
 no sava datora

www.tolmetskurzeme.lv e-pasts: info@tolmetskurzeme.lv
TOLMETS KURZEME
 Bezmaksas tālrunis: **80700009** Lic. Nr. KU21ME0002

MELNO UN KRĀSAINO METĀLU ATGRIEZUMU UN LŪŽŅU IEPIRKŠANAI LATVIJĀ
NO FIZISKĀM UN JURIDISKĀM PERSONĀM
 NODROŠINĀM transporta un konteineru pakalpojumus, objektu demontāžu.
 NOŅEMAM automašīnas no uzskaites.

GABARĪTA lūžņi	280 EUR/t	VARA lūžņi	7500 EUR/t
NEGABARĪTA lūžņi	250 EUR/t	MISIŅA lūžņi	4950 EUR/t
SKĀRDA lūžņi	245 EUR/t	ALUMĪNIJS (diski)	1950 EUR/t
ČUGUNA lūžņi	280 EUR/t	ALUMĪNIJS (lējumi)	1300 EUR/t
ELEKTROMOTORI	790 EUR/t	ALUMĪNIJS (velmējumi)	1330 EUR/t
NERŪSĒJOSĀ		ALUMĪNIJS (pārtika)	2200 EUR/t
TĒRAUDA lūžņi	1750 EUR/t	AKUMULATORI	660 EUR/t

Mederu ielā 8, Kuldīgā. Tālr. 26567540.

Gleznas ar kaislību

Kuldīdzniece Zane Kairiša pie savas lielākās gleznas *Ilūzija*. Tā tapusi septiņās stundās.

Vasara. Koķets, neko lieku neatklājošs darbs, kas raisa iztēli.

KURZEMES RADIO

DZIMŠANAS DIENAS SVINĪBAS 25.MAIJĀ.

MŪZIĶU KONCERTI, KONKURSI, APSVEIKUMI UN JAUTRĪBA.

- 7:00-8:00 Artis Šimpermanis
- 8:00-9:00 Jānis Buķelis
- 9:00-10:00 Katrīna Dimanta
- 10:00-11:00 Ivo Fomins
- 11:00-12:00 Grupa "The Sound Poets"
- 12:00-13:00 Aivars Konutis
- 13:00-14:00 Intars Busulis un Kārlis Lācis
- 14:00-15:00 Igo
- 15:00-16:00 Fiņķis un eksperimentālās mūzikas duo "PRAGAI"
- 16:00-17:00 Grupa "Lādezers"
- 17:00-18:00 Grupa "Sudden Lights"
- 18:00-19:00 Grupa "Rusted Wheels"

Liepājā FM 88,4 • Ventspilī FM 107,9 • Tukumā FM 92,4 • Saldū FM 98,9
 Jelgavā FM 92,6 • Kuldīgā • Talsos FM 106,4 • Internetā - visā pasaulē!

Līvijas Rezevskas izstāžu zāles kuratore Antoņina Valeiņa atklāj, ka Zanes Kairišas radu vidū ir vietējie mākslinieki Romāns un Ādams Buncleri.

Kaisle – gleznu izstāde ar šādu nosaukumu līdz 15. jūnijam apskatāma Līvijas Rezevskas izstāžu zālē Kuldīgā. Darbos redzami puskailli un kaili augumi, kurus gleznojusi kuldīdzniece Zane Kairiša (agrāk Seredņakova), kura ikdienā strādā par frizieri.

Gleznošana Zanei nav sveša – ar to viņa nodarbojusies jau vidusskolā. Tagad, sākoties pandēmijai, radies brīvs laiks, un viņa to atsākusi. Pati atzīst, ka gleznas, kurās ir kaili ķermeņi, kuldīdzniekiem liksies nedaudz provokatīvi, bet līdzīgus attēlus mēs ikdienā redzam sev apkārt: internetā, mūzikas videoklipos, uz ielas. Un no tā neesot jākaunas. Viņa nebaudās, ka kāds atnāks uz izstādi un šausmās saķers galvu. „Es tāda esmu – man patīk viss skaistais, seksīgais. Tas mani uzrunā,” saka Z.Kairiša. Vairāk baidoties no tā, ka ieradīsies kāds profesionāls gleznotājs un viņas stilu nokritizēs, tomēr kritika tiekot ņemta vērā, jo tā palīdz gleznošanas tehniku uzlabot.

Autorei nav dzīvu modeļu – katrs darbs esot tapis pēc kaut kad redzēta fotoattēla, kas iespiedies atmiņā. Īstu cilvēku viņa nemaz neņemtos gleznot, ja kāds lūgtu, jo tas vēl esot jāmacās. Viņai patīk akvareļu krāsas un guaša, jo tās ātri žūst. Kamēr ir iedvesma,

darbu var ātri pabeigt. Viņas darbus esot iegādājušies paziņas un draugi. Zanes vīrs Ingus Kairišs piebilst: „Mēs saprotam: ja mājās iestājas klusums, Zanei uznākusi iedvesma. Tad zinām, ka tas ir viņas laiks šai nodarbei.”

Pasākuma apmeklētāja Dzintra Freimane saka: „Es biju patīkami pārsteigta, jo Zane ir mana skolniece. Ļoti interesantas gleznas – seksīgas, bet ne piedauzīgas. Man patika.” Daži citi *Kurzemnieka* uzrunātie skatītāji tomēr atteicās izteikt savas domas par gleznām.

Izstāžu zāles vadītāja Antoņina Valeiņa, iepazīstinot ar darbu autori, atklāja, ka Zanes radu lokā ir tādi Kuldīgā zināmi mākslinieki kā Romāns un Ādams Buncleri. „Bet tēlniece Līvija Rezevska reiz teica, ka vēlas, lai šajā zālē būtu redzami ne vien profesionāļi, bet arī iesācēju darbi. Man par Zani, viņas drosmi un darbiem ir prieks.”

Alberta Dintera
 teksts un foto